

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

Felolós szerkesztő:

Vértesi Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchényi-utca 1761. sz.,
Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Az új miniszterek.

Irta: Pulszky Ferencz.

Budapest, nov. 17.

Nemcsak Washingtonban, hanem Budapesten is egyidejűleg eseménydús diadalt ünnepel a demokratikus eszme; Amerikában a nép megválasztotta Cleveland-ot, Budapestén Dr. Wekerle Sándor nevezetett ki Magyarország miniszterelnökének. Évszázadok óta az arisztokracziára és a megyei nemességre volt bizva az állam kormányzása és igazgatása; az ország történelmében először fordult elő most, hogy legkegyelmesebb urunk és királyunk polgári származásu egyént bizott meg a minisztérium megalakításával. Már jó ideje ismerjük a termetes athleta férfit, ki saját erejéből, protekció nélkül „von pique auf“ a pénzügyminisztériumban már negyvenegy éves korában miniszter lett, mint ilyen, helyreállította az egyensúlyt az állambházartásban sok évi ziláltság után és kitűnő ékesszólásának egyszerű logikája által mindig győztesen visszaverte az ellenzéknek minden támadását. A nők a szép Wekerlének hívják őt, a többséghez tartozó képviselők benne látják vezérüket, az ellenzék személyes ellenségeskedést nem tanusít vele szemben, a ki tényei-

nek fia, a demokratikus elvet oly méltón képviseli.

Hieronymi Károly a belügyminiszteriumot veszi át Wekerle alatt; ő sem tartozik a földbirtokos vármegyei nemességhez. O mint megyei mérnök kezdte pályáját, mint elismert szakember lépett államszolgálatba, külföldön a vasuti adminisztrációt és politikát tanulmányozta, államtitkár lett, midőn kilépett az államszolgálatból, az osztrák-magyar állam vasutársaság magyar hálózatának igazgatójává választatott s az maradt annak-államosításáig. — Hogy mily népszerű Hieronymi a parlamentben, azt legvilágosabban bizonyítja azon körülmény, hogy midőn néhány hét előtt betöltött a legfőbb számszéki elnöki állás, mely fizetésre és tekintélyre nézve egyenrangú a miniszteri állással, az országgyűlés őt nevezte meg elsőhelyen az ő felségének legmagasabb kinevezés végett javaslatba hozott három jelölt között. Már elfoglalta volt nyugodalmas, magas hivatalát, mely nincs parlamenti harcoknak s miniszterválságoknak kitéve, midőn az új miniszterelnök felajánlotta neki a belügyminiszteri állást és a párt, a kormány és az ország érdekében kérte őt, hozza meg a nagy áldozatot és cserélje fel biztos, kényelmes magas állását egy bizonytalan,

a pártharcok változandóságainak alávetett állással. Tetterejének érzetében, a tudatban, hogy mint belügyminiszter jobb szolgálatokat tehet a hazának, elfogadta a nemes idealista a változásteljes tárczát és anyagiassnak kikiáltott korunkban ritka példáját adta az önzetlen patriotizmusnak, a mit a nemzet mindenesetre méltányolni fog.

A kabinet többi tagjai maradnak az előbbiek, de ezeknél is észrevehető a demokratikus színezet, sem Lukács Béla, sem Szilágyi Dezső nem emelkedett fel a birtokos megyei nemesség soraiból, bölcsőiknél a legmerészebb képzelet sem a modott miniszteri tárczáról, ők is azok, amit az angol self made mennek nevez, kik magas állásukat nem születésüknek, nem a protekciónak köszönik, hanem csakis tehetségüknek és érdemeiknek.

Ellenben gróf Tisza Lajos az új miniszter a latere, egy régi nemes családhoz tartozik, mely sokszorosan össze van kötve a magas arisztokracziával. Első fellépése óta a szabadelvű Deák-párthoz tartozott; mint a közmunkatanács elnöke tervezte s megkezdte a főváros szabályozását, egyideig közlekedési miniszter volt, utóbb beutazta Kelet-Indiát, azután a Tisza nagy áradása után elfogadta a kor-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Bünesetek Debreczen multjából.*)

Irta: Zöld Mihály.

Azon tényezők között, melyek az államok fentartó erejét képezik, minden időben első helyen állott az erkölcsiség.

Ha egy pillantást vetünk az emberiség történetébe, úgy találjuk, hogy a leghatalmasabb államok és nemzetek megsemmisülésének okai az erkölcsi hanyatlásra vezethetők vissza, mert miután a tiszta erkölcs elveszett, Róma ledől s rabigába görbedt.

A teljesen enervált nyugat római birodalommal az ősi erényekkel ékeskedő és ifju erőben levő germánok nagyon hamar elbántak; hosszabb időbe került a kelet római császárság megdöntése az ozmanok által s ennek története egyuttal számtalan példáját mutatja annak, hogy a politikai és közerkölcsiség hanyatlásából a tiszta erkölcsökkel szemben a bukás, sőt a megsemmisülés szükségkép következik.

Az ozmánok romboló erejét és határtalan megvetését a kereszténységgel szemben folytonosan fokozták a keresztények részéről olyan tények, a melyek amaz egysz rü erkölcsü és

erős fejlődésben levő nemzet erkölcsi érzületét mélyen sértették, mint p. o. a keresztényen harczosok fegyvelmeztlensége, számtalanszor végzetessé vál mulasztása, a gyávaság, a hite hagyás, esküszegés, árulás stb.

Ezekre nézve csak egy pár példát kívánok felemlíteni

Az ozmánok részéről fenyegető veszély érzete már 1396-ban arra indította Európa népeit, hogy Zsigmond magyar király vezérlete alatt egy 100,000 főből álló válogatott hadsereg indult Nikápoly alá, a melyet nyomba követett egy másik sereg pénzvagyó és élvhajászó (prostituált) nőkből.

A seregben a féktelenség és kicsapongás annyira elharapózott, hogy annak sem a papság, sem a király nem volt képes gátat vetni s midőn az ozmanok hirtelen megjelentek: a legnagyobb rémület vett erőt a keresztény seregen. Hogy mily nagy volt a keresztények veszedelme, megtetszik onnan, hogy több, mint 60 ezer harczos elesett, a hadifoglyok legyilkolása pedig másnap délután 4 óráig tartott s maga a király is csak két évi bujdosás után került haza.

Érdekes a második rigó-mez-i ütközet, mely három napig tartott s a harmadik napon Dán oláh vajda egész seregével átpartolt az ozmánokhoz, s ezzel a keresztényesség sorsát eldöntötte, az átpartolt oláhokat azonban az ozmánok mind egy lábíg leölték.

Nem volt eset reá, hogy az ozmánok megkegyelmeztek volna valamely ostromlott vár-örségnek, ha csak az kellő ellenállást és férfias bátorságot nem mutatott, mégis a Trapezunti császártól togya Losonczy Istvánig akárhány példát tudnánk felhozni, hogy a keresztény vitézek megadták magokat és aztán nyomorultul leölettek.

Az ozmánokkal azért kívánok különösbben foglalkozni, mert őket úgy tekintem, mint a középkori romlottság megbüntetésére rendelt Isten ostorait, akik a teljesen megromlott erkölcsü nemzeteket a föld színéről elseperték, a kevésbé romlottakat rabjaikká téve, mind addig hatalmukban tartották, míg századokon át egy új és nemesebb generatio képződött, amely az igát lerázta.

És valóban az ozmán uralom nem tudott tovább hatolni, mint a meddig a byzantinismus és az erkölcsi romlás terjedt.

A magyar nemzet már 150 éven keresztüli harczolt az ozmánokkal, midőn Mohácsnál elbukott (1526.) s hogy az ozmánokat vissza nem bírta szorítani a Balkán lejtőire, sőt hogy végre e küzdelemben elbukott, azt mind a saját bűnének köszönheti.

Ezt a korszakot és a beállott szerencsétlenség indokait röviden csak úgy lehet pár szóval jellemezni, hogy a végvárat nem lehetett felszerelni, mert nem volt pénz, pénz pedig

*. Felolvasatott a Csokonay-kör nov. 17-iki megnyitó ülésén.

mánybiztosságot Szeged rekonstrukciója végett, a mit teljes sikerrel végre is hajtatott. Mint az országgyűlési szabadeltvi többség tagjára, reá bízott a királyi személye körüli miniszteri tárca, oly bizalmi állás, mely nehéz időkben a legnagyobb fontosságú lehet, ama befolyások ellensúlyozása végett, melyek ideiglenesen megzavarhatnák a boldog egyetértést a nemzet és korona közt. E minisztérium feladata nagy és rendkívüli tapintatot kíván az, de gróf Tisza Lajos azon ember, a ki méltón megfogja azt oldani.

Belföld.

A Wekerle-kabinet. Csáky Albin gróf válas és közoktatóügyi miniszter tegnap korán reggel érkezett Bécsbe. A többi, még Bécsbe nem érkezett miniszterek ma éjjel fognak megérkezni. Az új miniszterek minden valószínűség szerint holnap délelőtt fogják letenni a fölség kezeibe az esküt, amelynek megtörténte után Wekerle miniszterelnök bemutatja a királynak az egész kormányt. E tesülsünk szerint a miniszterelnök a hétfői ülésben tartandó beszédeben nemcsak az egyházpolitikai kérdések megoldásáról fog nyilatkozni, de ki fog terjeszkedni az állami élet több terén szükségesnek mutatkozó reformok jelzésére is. Bécsből távirják a „B. C.”-nak: Wekerle miniszterelnök a mai délelőtt folyamán Fejérváry báró miniszterrel, továbbá Csáky gróf miniszterrel, aki ma reggel érkezett ide, hosszabb időn át tanácskozott. A többi miniszterek részint tegnap délután, részint tegnap este érkeztek ide.

Külföld.

A walesi herceg beteg. Párisból jelenti egy távirat: A „Petit Parisien” szerint a walesi herceg egészségi állapota komoly aggodalomra ad okot, csak hogy környezetében titkolják a valót.

A francia válság. A nagy csata a francia képviselőházban tegnap előtt sem ért véget. De jó jel a kormányra, hogy legalább egy napi halasztást kapott, a mi reá nézve csak előnyös lehet, mert tegnapelőtt mindenestre megbukott volna, míg a halasztás talán ezuttal

elhárítja róla legalább egyelőre a katasztrófát. A halasztás nemcsak abból a szempontból: qui habet tempus habet vitam — hanem azért is figyelmet érdemel, mert Loubet sokakat megindított azok közül, kik tegnapelőtt még ellene akartak szavazni. Így tehát az a nap igen előnyös volt a minisztériumra. Ezt az ellenzéki lapok is elismerik, de hozzáteszik, hogy azért a sajtótörvényjavaslatot megszavazni nem lehet, a mi a kormány bukását jelentené.

A Panama-társaság vád alá helyezése. Lesseps kijelenti a párisi lapokban, hogy a Panama-társaság igazgató tanácsának tagjai cselészövés áldozatai s reméli, hogy a per folyamán ki fog derülni, hogy nem harcosok ták el a pénzt, sőt ő maga a legnagyobb áldozatot hozta a vállalat javára.

Kegyeletes kollégiumi ünnepély.

Tegnap délután öt órakor a kollégiumi énekeremben, a kollégium énekkarának ünnepélye folyt le szép számú érdeklődők előtt az énekkar egyik alapítója Vajdai Nagy Lajos emlékezetére.

Az ünnepélyen az énekkar több szép dalt énekelt. Balogh Ferencz akadémiai tanár pedig, mint énekkari felügyelő tanár a következő szép beszédet mondotta:

Nagy Lajos vajdai közbirtokos 1863-ban kelt végrendeletében 1050 forint örök alapítványt tett a kollégiumi énekkar javára; férje halála után (1867.) özvegye Dobosi Erzsébet urnó 500 forint tőkével pótolta, hogy ennek kamatja évenként öt jeles éneklőnek buzdító díj adassék ki. E tettek beszélnek és hirdetik, hogy férj és nő szíve együtt érezett, az egyik szív dobbanása magát az énekkar intézményét ápolja, a másiké az intézmény ifjú tagjait érteni és hatja meg.

Érdekes jelenség kollégiumunk történetében, hogy annak az egyesek közül, első ismert jótévedője, ifjúságunk pártolója, nő volt, ugyanis 1576-ban Gyöngyösi Szűcs Jánosné 25 frtot adott a szegény tanulók közhasznára, mely összeg azon régi időben, mikor a tanárok fizetése 200 forint körül járt, jelentékenyebb volt, mint ma látszik. Emez első női jótévedőtől, a tanulósg első barátnőjétől fogva, egész korszorja füződik azon lelkes hölgyeknek, kik egy és más célra áldozatokat hoztak, hogy a tudomány ez ősi háza emelkedjék.

A mi énekkarunk is dicsekedik a női jó szívek koszorújával: Auer Andrásné, Kósa Ferenczné, Volics Antalné, Níkházi Sámuelné, Píros Józsefné, Magyar Gáborné és Dobosi Erzsébet neveit említjük fel, ők az énekkar csillogó gyöngyei, jó cselekedetök fényt vet saját lelkületökre s az iskola zengő karára, e fény kiemeli nevöket a feledés homályából és élénk zöldelésre indítja az ifjuság ének és dalhonát,

Az új szövetségi szentírás (I. Zsidókhöz írt Levél XIII. 14.) az emberek feladatát emes szép tételben jelöli ki: „A jövendő tkeress ük.” Midőn az ifju elhagyta édes otthonát e kölegiam talai közé lép, könyvek, vritékek és örömök váltakozása közt, remény, ábránd és ohaj alakjában látja maga előtt a leplezett jövendőt, s indul keresni azt. A meglelt kórú férfi és nő, a mint elértek céljok és vágyuk egyik szigetére, indulnak tovább, ismét keresik az újabb jövendőt, mert ennek csodálatos természete és jellege az, hogy megvalósítását csak részben engedti át a jelennek, nagyobb része tova lebben s új jövö képében integet felénk. Az embert előre törekvő haladó lényvé a jövendő keresése teszi. Végre a föld vándora eljut az élet határához, s a homályosuló őszí láthatáron reszkető hangan sohajt fel: hol a jövendő? A földi bérczek nem adnak megnyugtató visszhangot, a menyholtja zengi a kijelentett vallás hangján: az igazi jövendő a sirontul van; az ur, a ki életet adott a földön, fentartja azt a földi lét után is, csak jól keressük a jövendőt.

A kollégium egyik alkotó részének, az Énekkarnak azon nemes keblü jótévedője, kiről ez este emlékezünk, V. Nagy Lajos eltávozott az örök élet hazájába, kereste az énekkar jövöjét, annak virulóvá tételében s imé 25 évvel halála után megjelen szelemünk láthatárán ez évfordulati estén, a jelen perce egy egy füződő szemé a szellemlét lánczolatának.

Főiskolánk alapítói és kegyes jótévedői ez intézet jövöjét keresték, azért áldoztak, s imé! hová fejlett az 300 év alatt! az első században egy, 2-ikban két, a 3-ikban négy, s jelen század végén már 30 tanára van a főiskola ágazatainak. Keressük most is és tovább a jövöt, bizva mindég, s mint a szép előjelek mutatják talán le sem hanyatlik e század, egy újabb jövendő küszöbére lép fő iskolánk. Ez épülethez drága köveket hozóknak, kicsiknek, nagyoknak, férfiaknak, nőknek, egyeseknek és testületeknek adassék minden tisztelet és hála!

Első alkalom, hogy nem tisztelhetjük körünkben énekkarunk női jótévedőjét, ő távol birtokán betegen fekszik, s nem fejezhetjük ki személyesen jó kívánatunkat neve estéjén Fogadjá

azért nem volt, mert részint nem fizettek adót, részint pedig a befizetett adókat ellopták; a végvári kapitányok haza szöktek, a magára maradt vegyes nemzetiségű helyörség, aztán áruhással az ozmánok birtokába juttatta a vég-helyeket.

Mindenki hatalmas volt, csak a király volt a gyenge, mindenki ur volt, csak a haza volt szegény, senki sem akart a harciba menni, mindenki a királyt küldte.

Ő aztán e is ment a nádorral, a főnemes-séggel és vagy 22000 vitézzel, s rábízta a fővezérséget egy papra, a kinek hadviselésről fogalma sem volt.

A Nádor, ki halálos ellensége volt a vajdának, azonnal megütközött, hogy a győzelem dicsőségében a gyüölt vajdával ne osztozkodják, a vajda pedig tekintélyes hadával nem sietett a harciba, hogy a gyüölt Nádor és pártja hadd pusztuljan k el.

A mohácsi vész következményei a magyar nemzetre rendkívül lesújtók voltak, nemcsak azért, mert önállóságát elvesztette, hanem azért is, mert 150 éven keresztül az ország egy állandó harctérre változott, a hol a kelet és nyugot vitta egymással óriás tusáját, a melyben mindenképen Magyarország és különösen a magyar nemzet szenvedte a legtöbbet.

A tudomány és művészetben, az ipar és kereskedelemben, sőt egyéb foglalkozásában is, melyek szellemlét és anyagi javak szerzésére al-

kalmasak, a többi nyugoti népek mögött messze elmaradt. népessége annyira kipusztult, — hogy p. o. Buda visszavétele korában a pécsi püspökség területén 4000 léleknél több nem lakott. az egész Magyarország népessége 2 millióra leolvadt, a második mohácsi ütközet után a keresztény csapatok Temesvárig egy élő lényvel sem találkoztak, a falvak és városok legnagyobb része elpusztult, a megmaradt lakosság bñjdosóvá lett, a fegyver fogható férfi népség pedig kisebb nagyobb csapatokban hadi szolgálatból, némelykor és nem ritkán harcoslásból és rablásból élt, szóval az ország — ha lehet egy földre tiport testhez hasonlítani, már teljes agóniában és a végfelosztás stadiumában volt s valósággal Isten csudája, hogy megmaradt.

Debreczen város a nemzet sorsában hűségesen osztozott s már 1543-ban. — a midőn Rusztán basa a város alatt megjelert s a róla nevezett „Basa halmán” megszállott, meghódolt a töröknek, fizetvén évi 10,000 tallérokat és azon felül megszámlálhatlan ajándékokat egész 1692-ig, a midőn N.-Várad a töröktől vissza vétetett s ezen idő alatt okossággal, néha ravasz-sággal, de mindig tiszta erényességgel ugy tudta intézni a maga sorsát, hogy azon nagy viharban, mely a nemzet erejét össze törte, a magyar tudományosságnak ments vára és a magyar nemzetnek egyik erős fentartott oszlopa lett.

A város bölcs elöljárói jól tudták azt

hogy az általános zürzavarban a várost csak ugy tarthatják meg, ha a tiszta erkölcsöket megromlani nem engedik s ugy látszik, hogy ők ennek igen jól ismerték a módját.

Az egyik mód volt az általános műveltség terjesztése, különösen és legfőképen pedig a vallásosság és vallásos érzület gondos ápolása, a vallásos intézmények felett szigorú örkődés és a hol ez a kettő nem használát, ott harmadik mód volt a tűz és vas, a melylyel a roz-szat kérlelhetlenül elpusztították.

Büntető törvény és bünvádi eljárási szabály, még akkor nem volt s ugy a büntetés kiszabása, mint a bünperek folytatásának módja teljesen a bíróságra volt bízva.

A bírói tisztelet gyakorolta pedig kisebb ügyekben a főbíró (judex Primarius) 12 esküdt bíróval, nagyobb ügyekben pedig ezekhez még 60 senator hivatott be, a mely testület képezte 1694 után a választott hites közönséget (electa jurata communitas).

A nagy tanács által hozott ítéletek ellen felebbezések helye csak akkor lehetett, ha ez az ítéletben megengedve volt, mely esetben az ügy a földes urhoz, majd a fejedelmi kúriához terjesztetett, néha azonban politikai okokból a váradi basát is megkínálták a kegyelmezési joggal.

Hogy a vallásos intézményekre milyen gondot fordítottak, kitünik abból, hogy p. o. az 1648. évi jegyzőkönyv 427 lapja szerint a bor-

e nemes szivü özvegy távoli magányában mindnyájunk tiszta óhaját; tartsa meg az Ur az ő életét és erejét, hogy még láthassuk viszont őt! Függesszük a szebb jövőre szemünket.

Polgári anyakönyvek.

Debreczen, nov. 18.

(Dr. K—y.) Az ország egész szabadelvű közvéleménye örömmel üdvözlö az anyakönyvvezetés államosításának eszméjét. Örömmel, először azért, mert legtermészetesebb megoldása azon áldatlan harcznak, a mely a katolikus és protestans felekezetek között már is dúl az elkeresztelés miatt és melynek káros hatásait már állami életünk is sanyí; másodsor azért, mert töle a nemzeti állam, az eszme konszolidációja érdekében is igen üdvös befolyást várunk. Az állami vagy polgári anyakönyvek behozatala nem egyház ellenes, annál kevésbé vallásellenes eljárás; nem hárit terhet a felekezetre, hanem terhetől szabadítja meg őket; nem okoz jogvesztést az egyháznak, mert az anyakönyvvezetés joga megmarad náluk is, sőt teljesen szabad rendelkezésük alá jut. Ugy rendezhetik be azokat, a mint egyházi életüknek és dogmáiknak legjobban megfelel. Természetesen az állam igazságszolgáltatási és közigazgatási céljaira nem fogja azokat igénybe venni, közhitelességük meg fog szünni: ez egyedül az állam rendelkezéseinek megfelelőleg vezetett anyakönyveket illeti.

A magyar állam tekintélyének megszilárdulásához nagyban fog járulni azon körülmény, hogy a lakosság legnagyobb érdekü jogi viszonyainak nyilvántartása és hiteles bizonyosága közvetlen állami szervek által intéztetik; fontos életviszonyainál az állam szervével érintkezik a nép s azon ragaszkodás és tisztelet egy része, mely eddig a lelkesít és egyházat támogatta, természetesen át megy az államra.

Nagy fontosságú következmény lesz az is, hogy az anyakönyvek magyar nyelven vitele általánosán bekövetkezik. Szemben a némely felekezetek kebelében létező állapotokkal, ennek van elég okunk örülni.

Annak a kérdésnek megoldása okoz némi nehézséget, hogy kire bizza az állam a polgári anyakönyvek vitelet. A törvényhatósági városokban, rendezett tanácsú városokban és nagy községekben meg vannak, illetőleg könnyen megalkothatók a szükséges organumok; de a mai állapotok között a kis községekre nehéz a helyzet. A járási hatóságnál nem centralizálható a kis községek anyakönyvvezetési ügye; a já-

rusi hatóság messze van; a népnek sok bajt, fáradságot, költséget okozna hozzáfordulni, ami sok visszaélésnek, hanyag bejelentésnek is válnék forrásává.

Anyakönyvi kerületeket alkotni a jelenlegi zsidó anyakönyvi kerületek mintája szerint azt hisszük, aránytalan költségekkel járna. Ott volna a községi bírák, de ezek épp a községekben általában képtelenek fontos jogi okiratok megbízható vezetésére, minők az anyakönyvek. Franciaország példáját nem követhetjük, ott a községek bírái — a mairek átlagosan teljes műveltségű emberek és a környék gazdag földbirtokosai, művelt gyárosai, iparosai köréből kerülnek ki; ezek lelkiismeretes pontossággal viszik tiszteletbeli hivatalukat. A mi községi bíráink túlyomó részét a műveltség primitív fokán álló subás, gubás emberek. Nálunk a gentry kerüli a tisztséget, s csak a megyében látja működésre méltó terét.

Alig van más alkalmas mód, mint a körjegyzőt venni ismét igénybe, őt tenni anyakönyvvezetővé azt a rettenetes tulterhelt, mindenestül a kisközségi közigazgatásnak. Nem szenved azonban kétséget, hogy a körjegyzői intézményen előbb alaposan kell javítanunk. A körjegyző mostani kvalifikációja nincs nehéz feladataihoz mérve! de még kevésbé arányos ehhez javadalmazása.

A körjegyzőnek az állam tisztviselőjéhez méltó anyagi existenciáját kell biztosítani, írok több önállósággal felruházni; tömegtelen irodai munkájukat csökkenteni; azután követelhetünk tőle eredményes, pontos és jobban kiegyítő működést.

A közigazgatás minden reformjának alfája a községjegyzői intézmény megigazítása.

Protestans unió.

A két protestans zsinat által kiküldött vegyes bizottság elé Bánó József, az evang. vegyes bizottság elnöke nagyérdékü javaslatot terjesztett. Két nagy feladat vár, úgy mond, a vegyes bizottságra: a két protestans egyház tényleges egyesülésének realuniojának előkészítése, hogy ezentúl ne két, hanem csak egy magyar protestans egyház legyen; és megjelölése ama tárgyaknak, melyekben egyöntetű eljárás szükséges. A realunio eszméje oly régi, mint maga a reformáció. Már a reformátorok lelkét foglalkoztatta az egyesülés gondolata s Németország több államában tényleg létre is jött később az unió. Az 1791-iki zsinat harmadik kánonjában

az unió világosan ki van mondva és a sok éven át tartott közös egyetemes gyűléseken csak azért szüntek meg, mert a helytartó tanács betiltotta. És ha az emlelt zsinat kánonjai legfelső helyen megerősítést nyertek volna, az unió tényleg már rég bekövetkezett volna.

Mondja ki a vegyes bizottság, hogy a protestans egyházak tényleges egyesülését kívánja. E célból minden egyház küldjön ki állandó 20—20 tagu bizottságot, mely érvényre juttassa az egyesülés eszméjét és éber figyelemmel kísérje az időközben felmerülő, közös érdekü eseményeket. Szükséges tehát legelőször mindkét zsinatnak törvenyszikkekben kimondani, hogy az uniót kívánja és a rendelkezésére álló minden törvényes eszközzel kereszttül viszi.

Egyöntetű eljárás igen sok esetben látszik czél szerűnek. Így mondja ki a zsinat, hogy bármennyü egyházi viszonyaiban a két egyház hívei közt különbséget nem ismer. Fektesék közös alapra a törvénykezést, perrendtartást, tegyék egyöntetűvé az egyházak a kormányát, alakítsanak közös protestans pénzalapot, közös theologiai akadémiát, tanítóképző intézeteket, kívánjanak nagyobb állami dotációt. Az erdélyi szász püspökség még ma is külön áll és az 1459-iki Thun-féle pápens idejében tanusított magatartásáért aránytalanul nagy segílyt kap. A tábori lekések ügyét is méltányosabban kell rendezni. Rendkívül fontos a horváth-szlavonországi protestans egyházak viszonya és végül kimondandó, hogy a két protestans egyház a hazai unitárius egyházat protestans egyháznak nemcsak elismeri, de egyesülésre hívja fel.

Az egyesülésnek jeleivel szórványosan már eddig is találkozunk. — Rimaszombaton közös erővel tart fenn a ref. és ág. ev. egyház főgimnaziumot. A debreczeni főiskola jogi- és bölcsészeti akadémiáján egy-egy olyan tanszék van, melyet a százezreket érő Szántóy alap terhére ág. ev. vallásval kell betölteni s ez tényleg most is ugy van. A ref. kistemplom hatalmas orgonája egy luth. vallású kegyes urnó bőséges adományának köszönheti létrejvetelét, még abból az időből, midőn az ág. hitv. atyafiak nem váltak ki, önálló, ayaegyházat alkotva, a nagy ref. gyülekezetből.

Temesvárott is, nem régen még egyesült protestans egyház állott tenn s alig két éve, hogy a reformátusok külön szervezkedtek hitközséggé. Az pedig csak a legközelebbi napokban történt, hogy a ref. zsinat egyetemgyi

mérés vasárnap a kétszeri isteni tisztelet bevégeztéig tilos volt, az addával teremtetével káromkodók kövel verettek agyon s ily ítélet Oláh Miklóson végre is hajtatott, a mint ezt az 1685 évi jegyzőkönyv 83 lapja igazolja.

Balog Erzsébet az urvacsorájánál levő kenyeret valamely babonás célra ellopta s emiatt megégettetett 1723. (725 lap.) Csuri Panda az eklézsia edényeinek ellopásáért felakasztatott 1684. (955. lap.)

Az 1681. évi jegyzőkönyvben a következő tanácsi intézkedést találjuk:

„Die Sabbathi 31. máji in Senatu.“

„Teczet a Tisztelt Tanácsnak, hogy Istennek haragját engesztelhesük, minden hónap első Csütörtök napját ki-ki megszentelje s bójtöléssel Istent conplacalja, az kik refractariuskodnak, sae viró animadvertáltassanak.“

Még 1719-ben is a jegyzőkönyv 697. lapja szerint Isten megengesztelésért minden hónap első szombatján bójt s naponként háromszor Isteni tisztelet rendeltetett.

A tanács az eklézsiairól az anyagi igazság kiszolgáltatásánál nem feledkezett meg, mert a kisebb bünpereknl az ítéletbe rendszerint bevétetett, hogy az illető bünös eklézsiait kövessen.

Az eklézsia követés intézménye magát napjainkig fentartotta ugyan, a mi tudomásom szerint abból áll, hogy a bünös teher lepelle beboritva, tehát teljesen incognitó a templomban — rendszeren Hétfőn vagy Szerdán — a gyüle-

kezet előtt megjelenik, s bünei elszámoltatván, azokért a gyülekezet előtt bocsánatot kér, s azt a pap által meg is kapja, ki azután a bünösért imádkozik, de hogy ez a mult századokban, hogy történt: nem sikerült nyomára jönnöm, csak azt látom, hogy az 1624. évi jegyzőkönyv 494. lapjának igazolása szerint Szabó Jánosné Töke Erzsébet rágalmazás miatt a nyakvasat és a hóhér általi megseprütetést kiállotta ugyan, azonban az eklézsia követés elől megszökött.

A bünügyi tárgyalások rendszerint Szombaton tartattak s arra a vádlottak bírói pecsét által idéztettek s a megjelenés eimulasztása azonnali befogatást és 15 napi fogságot vont maga után.

Ugy tudom, hogy ma már van olyan bünvádi eljárás is, a mely szerint a bíró a vizsgálatot azzal kezdi meg, hogy a vádlottat figyelemzeti, mikép vallani nem köteles s csak furfangos kérdésekkel csolja ki az igazat.

Akkor pedig a vizsgálati eljárás az volt, hogy a tiszti ügyész (accusator) előterjesztette a vádat, mely néhány szóval jegyzőkönyvbe vétetett.

Ha a vádlott (incattus) tagadásban volt s tanuk nem voltak, a kínzás különböző nemei vétettek alkalmazásba és pedig végzésileg s hasonlóképen végzésileg döntöttek a tanukra nézve is.

A büntetés kiszabása a vizsgálat szellemének teljesen megfelelt, egészen középkor

a retorsio elmélete szerint, mások retentő példájára.

A halálos büntetés különböző nemeinek alkalmazásában és súlyosbitásában a fenforgó körülményekhez képest a legnagyobb leleményességet tanusítják.

Igy például Balogh István lótolvaj felakasztatik. 1629. (316.)

Hajdu János verekedő, rabló karóba buztik 1596. (260.)

Ádám Erzsébet gyermek elvesztés miatt elevenen eltemtetik. 1651. (446.)

Szappanos Istvánné és leánya, Dorka erkölcsstelen magaviseletért elevenen eltemtetnek s szivök karóval átveretik. 1606. (142.)

Makódiné feslett élete miatt kerékbe töretik. 1635. (900.)

Vajda György gyilkosság miatt tüzes vassal kinoztatik, keze-lába összetöretik és azután karóba vonatik. 1632. (640.)

Kajter András erőszakoskodás miatt kerékbe töretik és lefejeztetik. 1589. (206.)

Dóró Ferencz tolvaj lófarkára köttetett és azután felakasztatott. 1634. (842.)

Donga Szabó Pál Nagy János szidalmazásáért és megöléséért, nyelve kivonatván, lefejeztetett. 1638. (24.)

(Vége köv.)

bizottsága javaslatba hozta a zsinat előtt, mikép a debreczeni bölcsészeti fakultás és tanárképző intézet fenntartására és használására az ág. hitv. evangélikus testvéreket is szólítsa fel.

Kétségtelen, hogy az egyesülés nagy mértékben növelné a magyar protestáns egyházak erejét és megvolna az a magyar nemzeti érdekből is föltötte kívánatos haszna, hogy a pánszláv érzelmű tót luteránusok törekvéseit sikeresebben tudná az egyház ellensúlyozni, sőt azokat tökéletesen ártalmatlanná tenni. Csak-hogy az is igaz; hogy még a realunió létrehozatala is, noha a dogmákat egyáltalában nem érintené, sok aggodalomba, féltékenységre és egyéb nehézségbe ütközne.

Irodalom.

S o b e k *)

Vértési Gyula elbeszélései.

Elbeszélő irodalmunk az utolsó pár év-tized alatt olyan nagyot lendült, hogy ha rossz hasonlatot akarnék csinálni, a mait hasonlíthatnám a virágzó, fényes szépségű Budapesthez, az ezt megezőt pedig a csupasz, alakatlan régi Pesthez. E fellendülés első rügyét igaz ugyan, hogy a nemzeti újjáébredés meleg verőfénye teremtette, de a kifejlesztés érdeme mindenesetre korunkat illeti.

Elbeszélőink ma már annyira körültekintők, műveltek, fejlettek, hivatásuk magaslátán állók, hogy bármely előkelő külföldi írakkal szemben kiállják a versenyt.

De van a mi irodalmunkban egy nagy szarvas hiba, mit a figyelmes szemlélő bár régen észrevehett: nem tartom érdemtelennek felemlíteni. Ez az, hogy ha nálunk valaki egy fővárosi napi lapnak, igazabban hírlapírói klikknek nem tagja, nagy tehetsége mellett se veszik észre. Magára hagyják, agyonhallgatják. Dolgozhat, küzdhet. Legfőleg a szépirodalmi lapok olvasói ismerik, de a nagy közönség nem.

Ez az igazságtalan állapot azonban már nem tarthat soká! Kiszűbön látom a kort, mely ezt a hitvány kasztszellemet a nagynevű, de kis lelkű irodalmi örökkel együtt egy el fogja söpreni, mint egy hatalmas orkán a fák sárgult leveleit, s helyet fog adni az igazi tehetségeknek a szabadon küzdő egészséges életnek.

Vértési Gyula, kinek „Sebek” kötetével foglalkozunk, mint vidéki lapszerkesztő, nem tagja ugyan egy fővárosi írói klikknek se, s így a nagy közönség nevét még bizonyára nem ismeri, de olyan igazi elbeszélő tehetség, kit fényes jövő kecsegtet. A társada omnak, életnek, léleknek dics egyetlen vonása, melyet alaposan ne ismerne. Alakjai, a mint beszélteti, cselekedetei, szinte megelevenednek előttünk. Látjuk a nemes gondolkozásu, érzésu, eszmékért, elvekért küzdő, de a pillanat hatása alatt állattá aljasult embert, szóval önmagunk, vérünk hű tükrét. S Vértésinek az valóban sajátos vonása, hogy embereit mindig a vér kérégeti. A vér, az érzékenység uralkodik valamennyi akaraterején! És ez az igazi! Azok a regényes, átszellemitett emberek, kiket régebbi írónk csináltak, bábok, egészségtelen, élehetetlen alakok voltak semmi egyebek, azért nem verhetek mélyebb gyökeret.

De nézzük csak Vértési elbeszéléseit. A kötetbe felvett első czime a Megölt lélek. El van mondva benne egy szegény, de ragyogó szépségű nő története, kinek lelkét azzal ölik meg szülői, hogy feleségül olyan emberhez eröltetik, kit ő nem szeret, ki őt csupa kéjvágyból, szépségeért veszi el.

A jólét, pompa azonban nem elégíti ki. Ideális, szűzi, tiszta szerelem után vágyakozik. S midőn férje az ő platói viszonyát kitudja, s vadul rátámad, kést ragad s férje szívébe döfi, bosszút állva szerencsétlen házassáteleért.

Ez a mese ugyan nagyon naturalis, de oly szépen, jól s helyes lélektani alapon van megírva, hogy a nő szörnyű büntetésében szinte költői igazságszolgáltatást találunk.

Az idealista című elbeszélésben egy eszményi gondolkozásu színész és érzékies színész-

*) A „Képes Családi Lapok”-ból.

nő szerepel. A történet a nő hűtlenségében gyökerezik s az udvarlók között párbajt involvál. Itt is a vér hajsolja az embereket. Nagy kár, hogy a nő a galiba okozója, nem bűnhődik.

Különbözik ugyan, mint az előbbi elbeszélésben a gyermeke jövőjét féltő biztosítási akaró, aggódo gondos, szerető anya jelleme igen találon van rajzolva.

E becsület-s ember című elbeszélés is igen ügyes kompozíció, egy két-szerelmű ember története. Verpeléti Lajos országos képviselő mikor jövevénye leányát a feleségül veszi, egyetemi tanára leányába bolondul. Ezért azután lelővéssel lakol. Mondanunk sem kell, hogy itt a költő főalakjával tulszigoruan bánt el. Hűtlenségéért legfőleg csuffa kellett volna tenni ezt a becsületes jó madarat, halállal büntetni sem.

Egy gyöngye pillanat című elbeszélése a három előbbinél is jobb. Csabi Géza egyik gyöngye pillanatban beleszeret egy falusi leányba, feleségül veszi, de művelté, társadalmi nővé nem tudja tenni. Ezért bánatossá, iszákossá válik de vigasztalja a nagy vagyon jólét és felesége szerelme.

A kötet minden darabja közt legjobb a Lajos ur hangulata című elbeszélés. Ez olyan kedves, poetikus, megragadó kis történet, mely akaratlanul is az olvasó szívébe, elkébe vésődik. Csontory Lajos fővárosi író elhitheti egy igaz, mély érzésű falusi leánykával, Piroskával, hogy szereti. Lerándul hozzá. Mikor aztán a jegyváltás ideje elkövetkeznék, előtte való este hangulatait megírja egy barátjának, s levelét az asztalán feleli. Ezt az as talon felelt levelét megleli s átolvassa Piroksa s vérző szívvvel ugyan, de lemond Lajostól s bánatába bele hal. Lajos ur pedig vadássza tovább a hangulacokat.

Rövid ismertetésemet azzal végzem, hogy nemcsak az látszik Vértési minden sorából, hogy igazi hivatásból forogtja a tollat, meg hogy irodalmunkban számot tevő egyéniség, hanem az is, hogy ezredik elbeszélése majd az ő fejét is megkoszorozza.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 8—4 óra közt; vasárnapokon és ünneppnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként. d. e. 10-től 12-ig.

Nov. 27. István gőzmalom közgyűlése a vásroházán délel 10 órakor.

A m. kir. meteoroiogiai intézet időjelzése a debreczeni, távirda hivatalnál november 19 én: enyhe, hűsülédés, éjjeli fagy.

— Erzsébet királyasszony nevenapja alkalmából a debreczeni róm. kath templomban ünnepies istentisztelet volt, melynél W o l a f k a Nándor dr. v. püspök pontifikált fényes segélettel. A templom háját teljesen megtöltötte a közönség. Pogári notabitas nem volt jelen, csak a katonaság. Ott láttuk Bolla Kálmán tábornokot, K r a u s z ezredest és F a d l a l l a őrnagy méntelepi parancsnokot, a közös hadsereg és a honvédség tisztjeit. A choruson a 39. gyalogred zenekara C z a p e k Péter karmester személyes vezetése alatt egyházi énekeket adott elő.

— Istentiszteletek. Holnap a k a t h o l i k u s t e m p l o m b a n dr. W o l a f k a N á n d o r választott püspöknek

a debreczeni új prépost plébánosnak lesz ünnepeyes beigtatása Z a j n a i János váradi kanonok által. A beigtatási programot lapunk mai számának más helyén közöljük. A református templomban pedig a következők fognak prédikálni: Nagytemplomban: D i c s ö f i J ó z s e f lelkész. — K i s t e m p l o m b a n: K i s s Á r o n püspök. Új templomban: K. T ó t h K á l m á n lelkész és az Ispotály templomban: T ó t h I s t v á n segéd lelkész. Végül az ág. hitv. ev. templomban d. e. és d. u. az isteni tiszteletet M a k a i E l e k IV. éves hittanhallgató végzi.

— Eskütétel. A debreczeni üzletvezetőség huszonkét alkalmazottja tette le tegnap reggel az állomási irodában a vasutüzleti rendtartás által elrendelt esküt és a vasuti hadi forgalmat illető összes ügyek és intézkedések titokban tartása érdekében miniszteri rendelettel előírt fogadalmat. Az eskü kivételénél jelen volt S á g y üzletvezetőn kívüli B e n d e A t t i l a főfelügyelő is.

— Egyleti élet. A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete ifj. L i c h t e n s t e i n József elnökle alatt tegnap tartott népes választmányi ülésén több fontos ügy nyert elintézt. Így határozatba ment, hogy az egyleti jövő évi februárban fényes bált fog rendezni, melynek előmunkálatait az egylet állandó mulatságrendező bizottsága L e i d e n f r o s t Á r m i n elnökle alatt már most megkezdette. A szakmivelő bizottság a téli idényben házias jellegű 2-3 felolvasó estélyt fog rendezni az egylet pompás termeiben. Az egyleti könyvtár is szépen gyarapodik, amennyiben csak ez évben is mintegy 200 ftdittatott a könyvtár feldiszítésére és szaporítására. — Végül elintézt nyert az ipar- és kereskedelmi kamara felhívása a B a r o s s z o b o r tárgyában, mely célra az egylet tagjai között gyűjtés megindítása határozatott el.

— A legfiatalabb honvédek. A Budapesti Hírlap egyik számában hat kérdést intéz a közönséghez s többek között azt is, hogy ki volt a magyar szabadságharcban a legfiatalabb honvéd. Ezen érdekes kérdésre vonatkozólag beérkezett válaszok közül, itt reprodukáljuk a három legfiatalabb honvédet:

1. B l a s k o v i c s Lajos, most magyar államvasuti ellenőr, 1848. november havában amikor alig pár héttel múlt tizenkét éves, hol 4-ik gimnazista volt, Komáromban szökött s Jungwirth alezredes hosszas könyörgés után bevette az első számú honvédtüzér századba. A várnak 1849. tavaszán történt felszabadulása után Sándor főhadnagy alatt a 15-ik számú hat fontos gyalogüteghez ment, s részt vett a Komárom alatt vívott összes csatákban. Októberben mint kapitánst hazakeresztették. Blaskovics ur mindezen állításait okmányokkal is igazolni tudja.

2. K o m á r o m y Elek, volt barsvármegyei jegyző, aki Vácson, mint 12 éves fiú, 2-ik gimnazista állott be honvédek. Meghalt 1891-benn.

3. S z i l á g y i Béla igazolt honvéd (fivére Bulyovszkyné Szilágyi Lillának), nyug. színész és pest-kunvármegyei hivatalnok; született 1836. február 15 én. Részt vett Budapest városában; továbbá a Szeged, Szentés, Csougrád, Makó, Temesvár és Lugos melletti ütközetekben. Budavár bevételekor 13 éves és 3 hónapos volt.

— Gyakorlatéren meglőtt katonák. — A nagyváradi katonai gyakorlóteret tegnapelőtt megbesesült katonák vére festette meg. A gyakorlatozó honvéd-k Mannlicherjeiből néhány eles töltés repült ki, amely megbesesített egy honvédhadnagyot, S z a b ó Sándort, aki d e b r e c z e n i fiú s apja a csapó utczai bank hivatalnok, meg két közös hadseregbeli katonát. A véres kimeneteli szerencsétlenségről tudósítónk következőket írja: A Bóné-kutnál levő exercizirozó térre reggel 7 órakor a honvédség 7-ik százada lögyakorlatra vonult ki. Szilányi Béla főhadnagy vezényelte a csapatot.

Szabó ket. Egyszer kiáltotta ma — Ha löket!

Alig, lévon ülőhette meg a Nagy hangzott a natban még A kör emelte: arc

A hon gyakorlatozó két ember t lapoczkáját is e részén

A gya tön véget v kásán ápolja A két közs lábán ment

A hely nál kitünt, kilöve. — tölténytáská

A hon erd'n volt, éles töltésse reggel a leg gáják meg egy veszedé

Ezt a nűleg nem De ép

nűség sem, hadnagy ell egy művelet éles lövések hadnagya

A suly Papp Györg

Szabó Délután oper kórházi főor vosok elaltat lom fölébres amint sebeib

A kirá ily esetről j sitést küldöt katonai par édes atyján jobban van

— B e l a t k a

reczeni prépo következő p

Regge templomban

János nagy

„Veni Sanct

tató rövid k

beszéde kise

kulcsait és

szertartás v

beszédet fog

szent mise,

fog tartani

„Te Deum“

Péter karna

része, tová

v u s k a házi énekek

Dr. W tisztelegések

Áron püspöl

zött ott vol főjegyző, Albert, K. Tiszte S á r v á Viszonozta

Szabó Sándor hadnagy vizitálta a tüze-
ket. Egyszer csak az egyik kürtös ijedten el-
kiáltotta magát:

— Hadnagy ur, itt éles tölténnyel
lőket!

Alig, hogy kimondta e szót; egy golyó a
lévön ülő hadnagyot találta. Bal alkarját sér-
tette meg az éles Mannlicher-tő tény.

Nagy riada om támadt. Lefujni! Lefujni!
hangzott a vezényszó. De ugyanebben a pillan-
tatban még három golyó hasított a levegőt.

A kürtösnek, ahogy trombitáját szájához
emelte: arca előtt süvöltött el a halál magja.

A honvédség mellett közös hadseregbeliek
gyakorlatoztak. Egy töltés közük furódott és
két ember testén hatolt át. Egy közlegénynek
lapoczkáját furta keresztül, s a mögötte állónak
is e részén ütött sebet a golyó.

A gyakorlatnak ez a baleset persze rögtön
véget vetett. Szabó Sándor hadnagyot lakásán
ápolják; az ő sérülése leginkább súlyos. A két
közös hadseregbeli katona pedig saját lábán
ment a katonai kórházba.

A helyszínén rögtön megejtett vizsgálat-
nál kitűnt, hogy négy darab éles töltény lett
kilőve. — Ez pedig előző napról maradhatott a
tölténytáskában.

A honvédség előző nap ugyanis a Wolf-
ferd'n volt, ahol lögyakorlatokat szoktak tartani,
éles töltéssel. Ilyen lögyakorlat után másnap
reggel a legnagyobb lelkiismeretességgel vizs-
gálják meg a tölténytáskákat, nem marad-e ott
egy veszedelmes aczélsúlyú golyó.

Ezt a vizsgálatot csütörtök reggel valószí-
nűleg nem kellő alaposzággal eszközölték.

De épséggel nincs kizárva az a valószí-
nűség sem, hogy a szerencsétlenség Szilányi fő-
hadnagy ellen intézett merénylet. A közhonvéd
egy műveletlen román fiú, akinek fegyveréből az
éles lövések erednek: állítólag haragudott a fő-
hadnagra és leakarta löni.

A súlyos gyanuval terhelt katona neve,
Papp György.

Szabó hadnagy, estefelé heves lázba esett.
Délután operálták a sebet orvosai: Fráter Imre
kórházi főorvos és Wittchen ezredorvos. Az or-
vosok elaltatták a sebesültet; de az éles fájda-
lom fölébresztette a narkózisból s ébren türe,
amint sebeiből a csontszilánkokat kiszedték.

A királyi kabinetirodához, melynek minden
ily esetről jelentést kell küldeni; távirati érte-
sítést küldöttek. Valamint az összes, fölfölttes
katonai parancsnokságoknak is Szabó Sándor,
édes atyjához érkezett tudósítás szerint már
jobban van.

— **Beigtatás és tisztelgések.** Dr. W o-
l a t k a Nándor választott püspöknek deb-
reczeni prépost-plébánossá való beigtatására a
következő programot állapított meg:

Reggel 9 órakor istentisztelet a r. kath.
templomban. A beigtatást végzi Z a j n a y
János nagyváradai apátkanonok. A szertartás
„Veni Sanctéval“ veszi kezdetét, aztán a beigtat-
tó rövid beszédet intéz Wolafka püspökhöz,
beszéde kíséretében átadja neki a templom
kulcsait és az evangéliumos könyvet. Utána a
szertartás végeztével az új plébanus a hívekhez
beszédet fog tartani. Következik az ünnepélyes
szent mise, melyet a beigtatott prépost-plébanus
fog tartani fényes segédettel. — Mise végével
„Te Deum“ lesz. A mise alatt C z a p e k
Péter karnagy vezetése alatt a zenekar egy
része, továbbá a zenede növendékei Z i v u s k a
Ferenczné urnó vezetése alatt egy-
házi énekeket fognak előadni.

Dr. Wolafka Nándor tegnap folytatta a
tisztelegések fogadását. Meglátogatta őt K i s s
Áron püspök a r-formátus papsággal, kik kö-
zött ott volt T ó t h Sámuel egyházkerületi
főjegyző, N é m e t h y Lajos, K i s s
Albert, K. T ó t h Kálmán lelkészek.

Tisztelegett továbbá a kir. járásbíró
S á r v á r y Lőrincz járásbíró vezetése alatt.
Viszonozta a látogatást B o l l a Kálmán

tábornok is. Megjelentek a kereskedelmi aka-
adémia tanárai is. R á s ó alispán szintén
viszonozta a látogatást a megyei tisztkarral
együtt.

Hétfőn tisztelegnek az izraeliták és az
iparoskör küldöttsége is.

Mint értesülünk, Wolafka vál. püspök
tekintélyes összeget adott jótékony célra, melyet
most osztanak fel s melyet annak idején
közölni fogunk.

— **A chicagói világiállítás vallásos ol-
dala.** A chicagói világiállítással egyidejűleg
vallásos kongressusok is tartatnak, melyeken
képviselve lesznek az összes vallások. A kiállít-
ás vallásügyi osztálya jun. 23-án a congressus
külföldi tagjává megválasztotta B a l o g h Fe-
rencz főiskolai hittanárt is, aki erről a még pá-
ratlanul álló congressus, világra szóló je emtőse-
géről következő üsmertetést közli velünk:

Barrows H. János a Co umbus emlékeze-
tére rendezett világiállítás (Chicagóban) kap-
csában tartandó egyetemes vallásos congressusok
bizottságának elnöke, chicagói presbyteria-
nus lelkész, felolvasást tartott Uj Yorkban a
„Keresztény Török Társaság“ (Christian Ende-
avor Society) XI-ik nemzetközi közgyűlésén a
v i l á g k i á l l í t á s v a l l á s o s oldaláról.
A felolvasás külön lenyomatban is megjelent e
czimen „The religions possibilities of the World's
Fair.“ — Az Egyesült államok fővárosában
tüntette fel szerző a vallásos congressusok és
parlament lehetőségét és világra ható tervét.
Már maga azon tüntet, hogy az evangélium a
kiállítás helyén a világ minden fő nyelvében hird-
detetni fog, török, görög, armén, arab, kínai,
spanyol, olasz stb. templomokban, sátor tem-
plomokban, szabad ég alatt, s a Keresztény
Török Társaságban, napoként istentisztelet
leend, — a látogatóknak egy, egyetlen helyen
sehol nem található alkalom és látomány lesz.
Fel lesznek mutatva minden oldalról az ember-
ség történelmének vallásos erői, a keresztény-
ség terjedésének eredményei.

Maga a vallásos parlament 10 napig tar-
tand a keresztény és nem keresztény világ
képviselői jelenlétében, s ami bármily töredékes
igazság rejlik bármely vallásban, felszínre hoz-
zátik; igazság, szeretet, testvériség szózata
leng a lobogón vezér elvül. Ez lesz a béke
ünnepe, hol a világosság és szürküllet egymást
kiegészítik. A kiállítás déli nagy kapuján az
amerikai pénz körirata leend olvasható „Istenben
bízunk.“ Szerző magasztos felolvasását egy szép
angol ének soráival rekeszti be:

„Jehovah tisztelet gerjesztő trónja előtt
Hajoljatok meg Nemzetek szent örömmel,
Tudjátok meg, hogy az Ur egyedül az Isten,
Aki teremthet és elront.
Mészaható, mint a világ az ő parancsolatja,
Nagy, mint az örökkévalóság az ő szeretete,
Szilárdan, mint a kőszál megáll az ő igazsága
Akkor is, midőn a forgó esztendő megmozogni.

A vallásos congressusok külföldi tagjainak
rövid életrajzai és arcképei is meg fog jelenni
a kiállítás nagy Emlék-könyvében, s mind az
öt világrészről minden vallás egyes képviselői-
nek e táblázata, mint egy tükör ragyogtatja:
mindnyájan egy mennyei atyának gyermekei és
egy testvérek vagyunk.

— **A kabai kincs.** Kaba eddig is híres
volt asszonyairól, akik többnyire mondani szok-
tak valamit és kutyáiról akik többnyire sövé-
nyen szoktak pihenni — de kincseiről csak
most kezd nevezetes lenni. Egy szegény bolond
jött tegnap a szerkesztőségünkbe, nagy vasdo-
ronggal a kezében s azt kérdezte:

— Merre van Kaba?

— Hát minek az magának?

— Könyörgöm alássan, Kaba alatt ei-
van ásva egy nagy harang, az a nagy harang
igen mélyen van a föld alatt, hanem azért
telides-teli van ar-nynyal, ezüsttel, gyémánttal
és igaz gyönggyel. A Mária-Terézia királyné
ellopott kincsei vannak abban az elásott har-
rangban.

— Hát aztán?

— Hát aztán kifürom Kaba alatt a föld-
det ezzel a vasdoronggal, megielem a tömér-
dek kincset.

— És ha meg lesz a sok kincs, mit vásá-
rol legelőször?

— Egy vékányi jó szivarvéget.

Még a bolondok közt is ritkaság, aki ilyen
kevésre vágyik.

— **Hol van a kereskedelmi akadémia?**
Debreczen a fölfedezések és találmányok vá-
rosa. Eddig csak különböző szerkezetű gépeket
találtak föl a debreczeniek, most már azt is
fölfedezték, hogy a kereskedelmi akadémia hol
van? Tudvalevőleg ugyan sok embernek kell
lenni Debreczenben, akik azt hitték, hogy ta-
lán a kolozsvári vagy a pozsonyi kereskedelmi
akadémia van elhelyezve a főtéri palotában.
Most már egészen bizonyosak lehetünk benne,
hogy ez a debreczeni, mert a homlokzaton ki-
van írva: „Debreczeni kereskedelmi akadémia“.
Jó lenne az emlékezetes bőrvélyi templomfelirat
mintájára azt is tudtára adni a világnak egy
fölriratban, hogy „késült itt helyben, Debrec-
zenben.“ Hát ha kétséges, hogy itt építették?

— **Lefőzött kibiczek.** A „Hungáriában“
nap nap mellett piketiroz két ur és nap nap
mellett, pontosan, mint a halál, megjelenik a
háruk megett egy-egy kibicz. A két játékos teg-
nap összebeszélte. Először kimegy az egyik és
felkéri a kibiczt, hogy helyettesítse. A másik
játékos játszik vele két játszmát és aztán ő is
felkéri a saját kibiczt, hogy őt is helyettesítse.
Akét kibicz a legnagyobb lelkiismerettel ját-
szotta a játszmákat. Csakhogy a két játékos
nem jött többé vissza, úgy, hogy a kártyapénzt
a két kibicznek kellett megfizetni.

— **Különbőség a husz koronások közt.** A
bécsi börzén l egyfél krajjzárral drágábban
jegyzik az osztrák huszkoronás aranyat a ma-
gyarnál. Pedig sulyra, aranytartalomra nézve
egészen egyformák. Mégis van köztük különb-
ség: az osztrák huszkoronás valamivel vasta-
gabb. Magyar huszkoronásból is, osztrákból is
25—25 darabot egymásra rakva, az osztrák
aranyoszlop egy egész huszkoronással magasabb.

— **A jövő évi házbéradó kivételése.** Az
1893. évi adókivetés megindítása elrendeltetvén,
az ez által érdekelt adókötelesek, illetőleg a
m. kir. Pénzügyigazgatóság 25,978/III. 1892.
számu megkeresése folytán a városi tanács köz-
hírré teszi, hogy:

1. A b é r b e a d o t t h á z a k
t u l a j d o n o s a i vagy a házak állandó
hasznélvezői köteleztetnek az általok élvezett
házbérjövedelemről szóló bejelentéseiket és be-
vallásaikat a törvényes következmények terhe-
 alatt a folyó 1892. évi november hó 15—30
közötti időben, a városi adóhivatalnál megtenni,
a bérvallomásokhoz szükséges nyomtatványok
ugyanott ingyen kaphatók.

2. Oly háztulajdonosok, kik házbéradót köte-
lesek fizetni, az illető adóhatósággal mindazon
alásokat közölni kötelesek, melyek az adó tör-
vényesre kivételre szükségesek.

3. A háztulajdonos, vagy a háznak ál-
landó hasznélvezője a házbér bevallását megha-
talmazott által is eszközölheti; házbér eltitkolás
esetén azonban az adó megrövidítés miatti fele-
lősség a háztulajdonost terheli.

4. A házak nyers jövedelmét képezi együtt-
véve mindaz, a mit a tulajdonos a bérbeadott
ház használása fejében a bérlőtől vár.

5. A bérjövedelem alatt tehát nemcsak
az e czimen tényleg kikötött pénzbeli szolgálta-
tás, hanem mindaz értendő, mit a bérlő a bérle-
mény használása fejében ellenértékképp fizet;
ilyen az állami és községi adók, tüzkárbiz-
tosíték, közmunka, katona elszállásolás és
hárjavítók vagy állandó átalakítások költ-
ség, továbbá mindazon összegek, melyeket
bérlő, a béradónak éjjeli világítás, szemét
kihordás és más ilyenemű mellék költségek
czimén fizet, s végre minden egyéb természet-
beli szolgáltatások. Ennélfogva a háztulaj-
donos vagy ennek meghatalmazottja a lak-
bereket minden épületnél, lakosztálynál vagy
egy-egy lakrészeknél általában minden levonás
nélkül úgy köteles bevallani, a mint azok
megkötöttek, illetőleg a ki nem bérletieknél
megkötöttek volna.

6. Butorzattal együtt bérbeadott épületek vagy lakrészek házbéradó alapjául úgy vétetnek fel, mintha butorzat nélkül adattak volna ki, levonván az összes bérből azon többletet, mely a butorzatra esik. Ugyanaz áll akkor is, ha a ház kerttel együtt adatik bérbe, mely esetben a kertre eső többlet vonatik le. Be kell azonban vallani azon levonásokat is, melyek butorzattal, vagy kerttel együtt bérbeadott épületeknél előfordulnak.

7. Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbér jövedelme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a pénzügyi közegek felszólítják.

8. A lakbérlok magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos kötelességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

9. Az a házbirtokos, ki a bevallási iven, annak kitöltése előtt — azaz mielőtt abba a bérösszegek bejegyzése volna, — a lakbérlokkel aláírta, annyiszor büntetetik 100 frttal, a hány bérlőnél követte el ezt a mulasztást. A befizetett bírság egészben a feljelentőnek adatik (1873. VI. t. cz. 3. §.).

10. Ha a házbirtokos és lakbérlo közötti egyetértésből szándékosan követetett el az adó kijátszása, s ez által az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a megrövidítésnek kitétt összeg háomszoros megfizetésével büntetendő (1868. XXII. t. cz. 22. §.) e büntetés alól azonban felmentetik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnak (1873. VI. t. cz. 3. §.).

11. A kik bevallásaikat fent kitűzött határidő alatt beadni elmulasztják és ezt a kitűzendő nyolcz napi határidő elteltéig sem pótolják, azok adója hivatalából fog megállapítani.

12. Az a házbirtokos, házgondnok vagy házfelügyelő, a ki a házbérvallomást ezen újabb felhívás daczára sem adja be, vagy a hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivető közegek által kitűzött legalább nyolcz napi záros határidő alatt nem pótolja, a hiányok kipótása végett elrendelt helyszíni szemle költségeit viselni tartozik és 1 trttól 50 frtíig terjedhető bírsággal büntetendő (1883. XLIV. t. cz. 15. és 101. §.).

13. Az I. és II. osztályu keresetadó kivételének alapjául szolgálhatnak az adókötelezetteknek a városi közegek által teljesített összeírásában foglalt adatok, melyek ezuttal iratnak össze.

14. A családfővel közös háztartásban élő de külön keresettel bíró családtagok, mint önálló adózók az összeírási iven külön tétel alatt veendőek fel.

15. Az, aki az adókötelezettek összeírása alkalmával a személyét s vele közös háztartásban élő családtagjait az összeírásban szükséges adatokat be nem mondja, az összeíró küldöttségét valótlan bementésekkel félrevezeti, vagy munkájában hátráltatja, ha a kincstár megrövidítésére irányzott szándék fenn nem forog, 1 trttól 50 frtíig terjedhető bírsággal büntetendő. Ha pedig a kincstár megrövidítésére irányzott szándék megállapítható, a bírság 1—8 annyi mint azon összeg, a melylyel a kincstár megrövidítettett (1873. évi XLIV. t. cz. 101. és 104. §.) Miről az érdekelt adó közönség mihez tartás végett az előbbieknél értesítetik

— **Kétfejű gyermek.** Komádiból csodálatos majdnem hibetetlen dologról értesítik lapunkat. Ott ugyanis Kohn Lázárnéknak újszülött gyermeke két fejjel jött a világra. — A csodálatos gyermeknek az egyik feje rendes alakú minden része teljesen kifejődött és renellenes ég nélkül nőtt; ellenben egy másik feje is van az újszülöttnak, mely a test közepén a gerincoszlopából nőtt s azon is az orr és száj elorzult formában látható. A gyermek él és táplálkozik. Lamberger orvos kijelentette, hogy még ilyen természeti csoda nem született a világra. Mihelyt az anya egészsége megengedi, ezt a tüneményes kétfejű gyermeket felfogják vinni a budapesti egyetemi klin kára.

— **A járványbizottság** tegnap délután ülést tartott Simonffy Imre polgármester elnöklése alatt. Az ülésen Sárváry Gyula dr.

főorvos bejelentette, hogy a járvány megszűnése a fővárosban csak napok kérdése, és a beállott hideg idő is segítségére jön az emberiségnek e tekintetben. Ennél fogva indítványozza, hogy a sok költség kerülő hatósági fertőtlenítés szüntetessék be és a fertőtlenítők hétfőtől kezdve bocsáttassanak el, csak egy közeg hagyassék meg, a ki a ragályos betegségeknek szükséges fertőtlenítést eszközölje. A főorvos ez indítványára a járványbizottság kimondotta, hogy felszlik és újból átalakul egészségügyi bizottsággá, azonban ezután is felhívja a város közönségét, hogy a fertőtlenítést a saját érdekében továbbra is eszközölje, mert az ugy is a lakosság kötelessége és a járvány akut jellegével szemben a hatósági fertőtlenítés csak azért eszközöltetett, hogy a bizottság teljesen meg legyen győződve a fertőtlenítés fogatosításáról. A vasuti felügyelő orvosok mindennapi működését is beszüntetni határozta a bizottság; ugyanezen járványorvosok azonban ezután is tartoznak a fertőzőtt helyekről érkező s bejelentett utasokat megfigyélés alatt tartani.

— **Az elhunyt Miklóssy Mózesnek** a debreczeni protestáns egyház nagylelkű hagyományozójának f. hó nyolczadiki gyásznapján alkalmából K. Tóth Kálmán lelkész magas szárnyalásu imádságot és bucsubeszédet mondott, melyet most a gyászoló osalád kisfüzetben külön is kinyomatott. Az író lelkipásztornak ez a legsikerültebb, legpoetikusabb s emellett legmagvasabb alkotásai közül való.

— **A szabolcsmegyei agarász egyesület** e napokban tartotta Nyiregyháza rendezésévi közgyűlését és ezzel kapcsolatban a szokásos agarászversenyt és ennek végeztével a rendezésen kitűnően sikerülő agarászbált. Már maga a délelőtti kivonulás érdekes látványt nyújtott. Szébbnél-szebb háttas paripák, ketős és négyes fogatok vonultak ki az agarászat színhelyére a nagy-kállói tarlókra. Különösen kitűnt ezek között Liptay Béla négyese, Szunyoghy István gyönyörű négy feketéje és Piliy Géza négy kis fakója. Az agarászatra kivonult csaknem teljes számmal a 14 dik huszárezred tisztikara is, ugy, hogy az agarász-lovasok velök együtt lehettek 40-en. Az egyesület által kitűzött első díjat: Gecsey Bertalan orsz. képviselő „Kisasszony“ nevű agara nyert el, felette csinos bilikomot szerevezve gazdájának. A második díjat Návay Andor hevesi földbirtokos „Lisztos“ e vitte el. A verseny végeztével este 6 órakor ebédre gyűlt a társaság, 9 órakor pedig tánczra perdült a fiatalok Benczy Gyula kitűnő zenéje mellett.

— **Telefon a Berettyó mentén.** Nagyszabásu telefon-hálózatot létesít a berettyó-kőrösi ármentesítő-társulat, összekötve védőtöltései minden vonalát az egyes os-tályok székhelyével és a központtal. Az egész hálózat 154 kilométer hosszú lesz. A központból, Nagyváradról 36 km. hosszú vonal vezet Berettyó-Ujfaluig, innen Gyomáig, innen 48 klmuyi vonal Öcsödig. A hálózatba 41 állomás esik, melyek a társulati örházakban vannak s az egész hálózat, melynek irányvezetőjét Csatár Zoltán társulati főmérnök készítette, 24,000 frtba fog kerülni. Hogy árvízveszély esetén a telefon-hálózat mily nagy szolgálatot tehet, az nem szorul magyarázatra.

— **Idegen nyelvű czégek.** Olvassuk, hogy a „Magyar egyesület“nek főlkja alakul Nagyváradon. Nem aféle plakátszerű frázis elep akar ez egyesület lenni, mely az idegen nyelvű utczasarki nyomtatványokat az ő stereotyp „Nyelvben él a nemzet“ jelszavával felül bélyegezze. Helyes ugyan, hogy a magyarság eleven érveire kinyomatot találjon minden olyan inzulitus ellen, mely a magyar hazában tüntetően fordul az idegen nyelvhez. A ki német czégért, plakátot aggat azt a féltényérnyi óvás erkölcsében magnegn javítja. Ennél hatékonyabb módot olyan sujtót keressen az egyesület, hogy a társadalom, kereskedelem és boldogulni kívánó ipar ne merjen efféle kétes, kockázatos dolgot művelni többé. Debreczent a legmagyarabb városnak tartjuk, mégis elég szomorú és szegénytelen, hogy nem ártana nálunk is hadat üzeni a németeskedésnek, azoknak a két nyelven írott czégeknek,

melyek némely gyógyszerárak, kereskedések, borbélyműhelyek, czukrázók stb. ajtaján szurják a magyar ember szemét. Ugyan mi szükség van ilyen czégtáblákra Debreczenben? Hát azokra a német nyelvű plakátokra, melyek a hirdetési oszlopokon és táblákon a becsületes magyar ember zsebére spekulálnak? Miért halunk társaságban, aszfalton annyi német szót olyanoktól is, akiknek ajkáról éd-sebben hangzik a zengzetes magyar nyelv, mint a debreczeni földhöz nem illő Germán szó? Miért kél el a trafikokban, könyvkereskedésekben, miért jár a postára annyi Gót betűs lap és folyóirat, mikor ezek megrontják a magyar nemzeti szellemet? — Nagy szükség volna nálunk is hogy minduntalan figyelmeztessen minket is a jelszó: „Nyelvben él a nemzet!“

— **Nyiregyháza gyászban van . . .** A fővárosi lapok után szerteszállongott az országban a hír a nyiregyházi rettenetes merényletről, hogy ott négy meggondolatlan fiatal ember nem átalott magas tetejű kütős kalapban járni az utcán fényes nappal. Nyiregyháza város közönsége a nemzeti érzület ilyen arculapápass miatt föl van háborodva s az ottani hetilap vezércikkben megy neki az általános társadalmi rend galád fejtorgatóinak. Mint mondja, általános nemzeti érdekek vezeték tollát ebben a dologban.

A hazafias elbusukodás komor hangja csendül meg ebben a cikkben s gyöngyökkel befont hajú kaczagányos Szabolcs vezér csatabárdja a levegőben suhog. A hátsóba tartó helyi döngés így fejezi be a czilinder ellen intézett bátor szavait:

„N-hány hét óta egy, városunkban szokatlan körjelenséget kell észlelnünk, mely minden jóérzésű hazafiban felháborította a vért.

Néhány meggondolatlan ifju ugyanis, bizonyára a föltűnni vágyás viszketegetől meglepetten, magastetejű czilinder kalapot kezdett hordani és minden áron azon van, hogy ezt a magyar-ellenes, utálatos viseletet divatba hozza. Nyiregyháza, a magyarságról híres Szabolcs-vármegye székhelyén, hogy nagyot ne mondjunk: legalább is örült gondolat ezen, a nemzeti érzület ellen irányított merénylet megkísértése.

Hisszük is; hogy honleányaink megfogják találni a helyes utat és módot ezen merénylet megtorlására!

Ifjainkról pedig föltételezzük, hogy ha e szándékuk föltt komolyan fognak egy kissé gondolkozni, önmaguk előtt is pirulva fogják beismerni hazafiatlan tévedésüket!“

— **Hangverseny.** A Margit fürdőben vasárnap a 39. szalagezred zenekara Czapek Péter karmester személyes vezetése alatt a következő műsorral hangversenyez: 1. Dunai gigerii, induló 2. Nyitány a „Rákóczi“-ból Kéler Bélától. 3. La Serenata. keringő Ivanovicitől. 4. Loin du Ball. Gillettől. 5. Alr vaire, hegedű soló Gounodtól. 6. A zamorai Triban Gounodtól. 7. „Eltentraum, Gavotte Hellertől. 8. „Sikkel!“ polka Brandtól. Egyv leg Rip-ből Czapek. 10. Induló.

— **Uj betegsegélyző pénztár.** A helybeli kömives iparok és munkások önálló betegsegélyző pénztár alakítása végett holnap gyűlést tartanak a csizmadia szinben.

— **Helyettesítés az egyháznál.** Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnapi ülésében jóváhagyta a beteg Jeney József egyházi pénztárnoknak, Jeney Miklós egyházi jegyzővel való helyettesítését.

— **Uj fényes üzlet nyilik meg** közelebb városunkban, illetőleg egy régi, kipróbált szolid üzlet: a Baum Miksáé cserél helyiséget, átköltözvén mostani szállásáról ugyanazon ház, az Ipar- és kereskedelmi bank épületének szomszédos, tágasabb helyiségébe, — melyet Baum Miksa dusan, minden kényes izlésnek megfelelő választékos eleganciával rendez be, diszére a piac-utczának, beszédes bizonyosságul a debreczeni kereskedelem előkelő, magas színvonalának.

— **Színház.** Varney bájos zenéjű operettje a „Tisztaurak a zárdában“ szép számú közönséget vonzott a színházba. Szinte jól esett a nehézkes német zene után ezt a fülbe-mászó francia verve-vel felt zenét hallgatnunk

s ilyenek hogy elmetek Mindenki Flóra v szarépben szenes ról“ két mai is t szokatlan Hunyad gyon t minden t lyesített előtérben emelhető gondos zepére e egy néz ték voln

által ép immár k tágas, d is, mely mulatsá sére fog

mann G t. közöns

x Georga- 33. sok Georgs való kö csésen n és hála- juk ezen

x czia, O sikerrel nyul mi szere. — és társa talált, n elsörend azon kö szülő „k tekintet mény, m é r t é k

„Kalodo Még mi nyire fo és fenta szájban tartása gal étel Tehát s söt ott rendszer este és annyira ket ném ellen.

A a követ Lukács nap del nattal id itt időz W e k sége de fogadott előtt 10 vonatko vatalos zétehet miniszte értekez miniszte szintén ben ud

s ilyenkor sajnálja leginkább az ember, mért hogy ebben a genreből ez idő szerint a németek átvették a francziától a hegemoniát. Mindenkinek szerencsés estéje volt ez. Örléy Flóra végtelen kedvességgel mozgott Luise szerepében és betét dalát (ha jól tudjuk, a szenes legény, szenes leányból) a kis „bögréről“ kétszer is megismételték s a többi számai is tetszettek. Még Fejes Lidi hangja is szokatlanul csengett s tapsot is kapott érte. Hunyady ugy dalaival, mint játékaival nagyon tetszett, valamint Solyom is. Rónaszéky minden tulzás nélkül, karakterisztikusan szemelyesítette Bridént. Loosarekné kis szerepével is előtérben állott. Az őszeladás ellen sem emelhető kifogás, de a díszítés nem valami gondos volt. Többek között a hátsó szin közepére egy oldalajtó volt felbidgyesztve, ami úgy nézett ki, mintha az ajtót nyakon ütötték volna, melytől aztán félregöbült.

— **Uj tánczterem.** A csizmadia társulat által épített nagy bérház Csapó-utca elején immár készen van; épült benne vendéglő és tágas, díszes kényelmes tánczterem is, mely dezzember hó 1-jétől kezdve a tánczmulatságokat rendező bizottságok rendelkezésére fog állani.

— **Lapunk mai számában foglalt Feldmann Gyula fakeskedő hirdetésére felhívjuk a t. közönség figyelmét.**

x **Bebizonyult jó háziszert.** A bécsi St. George-gyógyszertár V. kerület Wimmergasse 33. sok év óta gyártja a kitünő hatású St. Georgs köhögés-, katarrhus-teát és az ehez való köhögés-katarrhus-port, melyről szerencsésen meggyógyultak számtalan előismerő és hálanyilatkozat van. Szenvedőknek ajánljuk ezen szert. Lásd hirdetési rovatunkat.

x **Sarg Kalodontját** immár Német, Francia, Oszország, Belgiumban stb. fényes sikerrel használják s mindég legjobbnak bizonyul mint a jelenkor akárminő más fogtisztító szere. — Ez ép úgy mint a Sarg F. A. fia és társa cs. és kir. udvari szállítók által feltalált, mindenütt ő-mert Glycerin szappan elsőrendű világcikké vált. Ehhez hozzájárul azon körülmény, hogy a feltaláló czépnél készülő „Kalodont“ tisztaság és ártalmatlanság tekintetében teljes garantiát nyújt egy körülmény, mely a sokféle sikertelenül megkísérlett értéktelen utánzatot, ott hol Sarg „Kalodontj.“ használják, teljesen kizorítja. Még mindig nem eléggé köztudomású, mennyire fontos, járvány esetén, a fogak ápolása és fentartása, mivel az élő bacillusok már a szájjában elszaporodnak és annak tisztán tartása által a képződő egyéb mérgező anyagokkal élvezésénél a gyomorba kerülnek. Tehát szükséges a száját különösen jól ápolni, sőt ott is, hol a fogak egészségesek; a fogak rendszeres tisztítása reggel, de még jobban este és a szájjak gyakori öblítése az annyira üdítő „Kalodont“-tal biztosít bennünk, ket némileg a ragályos betegségek megkapása ellen.

Legujabb.

A miniszterek Bécsben. A „B. C.“ Bécsből a következőket jelenti: Szilágyi, Bethlen gróf, Lukács, Tisza gróf és Hieronymi miniszterek tegnap délben. Josipovics miniszter este a gyorsvonattal ideértek. A délután folyamán az összes itt időző minisztereknek tanácskozásuk volt Wekerle miniszterelnöknél, akit ő felsége délután 4 órakor fél órai kihallgatáson fogadott. — A miniszteri esküt ma délután 10 órakor tették le. A kabinetváltásra vonatkozó legfelsőbb kéziratok csak a hivatalos lap vasárnapi számában lesznek közzétehetőek. A szabadelvű pártkörben az új miniszterium a hétfő este kitűzött pártértekezleten fogja magát bemutatni. Wekerle miniszterelnök ma Kálnoky gróf közös külügyminiszterével ebédelt, amely alkalommal az ott szintén jelen levő Taaffe gróf a legszívélyesebben üdvözölte őt.

Az „Ungaria“ az oláhokról.

Elképzelhetetlen műveletlenségre mutatnak azok a táviratok, melyeket az ultra románok Lucaciuhoz intéztek, s melyeket a „Tribuna“ közölt. — A Moldován „Ungariája“ kuriozumként közli ezeket a táviratokat, de nekünk lehetetlen arról nem a legmélyebb szánalommal emlékezni meg, mert az ilyen „intelligenciának“ is — ha ilyeneket tud írni, — nem politikára, de civilizáló tanító mesterre van szüksége. Lapunk egy barátja szivességéből fordításban itt közöljük az „Ungaria“ cikkét és néhány táviratot; melyet szintén lefordítottunk, olvassa el a ki tudja felháborodás nélkül. ime:

Nemzetiségi mikrobák és bázilusok.

A „Tribuna“ nagyon sok zavart okoz nekünk azzal az immoralis és piszkos eljárással, melyet Lukáciu ügyében tanusít. Lucaciú magasztalásával a végtelenségig ment, tovább már nem mehet, mert berekedt a nagy magasztalásba. Egy Napoleon csak egy kis ökörszem előtte a mi haszontalan Lucaciunk mellett Leonidás, Mucius Scaevola Trájan császár és a többiek is mind csak kis egerék ő mellette. Mint a mesebeli aszszony, midőn már hangja elakadt és belemerült a piszkos mocsárba, nem szólhatván, csak az ujjait mutogatja, hogy Lukáciú milyen nagy ember. Erre használja azokat a táviratokat, melyek Lucaciuhoz, illetve a Tribunához érkeztek. Itt aztán közli a táviratokat. Ezek között van egy Brote Jenő nevű, a ki ilyen táviratot írt; — „Földre borulva, czizmad talpát csokolom, átölelve téged fájdalommal, szentséges kezeidet csokolva, azt a kezet, a melyet felemeltél a te érsek ellen. — Jöjj, hozzánk a kiknek nagyon tetszik, a te fejedelmi alakod. Jöjj, mert Roman Miron helye nemsokára betöltésre vár.“

Ilyen ostoba és baromi a többi távirat is, melynél kivetkeznek az emberi méltóságból és pedig: Román Miron régióta „ragjuk“ és előbb utóbb el fog fogyni és neked jut a koncz.“

Egy másik sürgöny így szól:
„Isteni Lucaciunk-nak!“

A piszkos mocsárból szólnak hozzád uristenünk, a ki a saját pénzedből költész nemzeti ügyünkre minden számadás nélkül és a te magasztos tetteid által a mi ügyünket előmozdítád. Le azzal a püspökkel, mi urunk és istenünk! a ki téged meg akar gátolni nagy tetteidben. A magyarok által megvásárolt főpap fel akar téged feszíteni. El akarja nyomni felettünk a te fénylő csillagodat. Uram, szentségünk, te olyan nagy vagy, hogy te éretted megbocsáttatnak a mi bűneink. Csak te látszass nagy, mesteri műveiddel és mi homályosuljunk el mindnyájan.

És ezt az urat, a ki ugy kivetközött az emberi méltóságból, Albinának és Casalczárnak hívják, mindkettő hajdani szerkesztője a „Tribuna“-nak. A többi távirat is ilyen kivetközést és műveletlenséget árul el, úgy, hogy valóságos szégyen az emberiségre, hogy ezek is emberek, a kik Lucaciut egyenrangra emelik az istennel.

— **Ötletek.** A mit a legnagyobb filozofsem tud megmagyarázni, de a legostobább tökfilkó is tud érezni, azt szerelemnek nevezik.

— A remény és az asszony csal meg lefia gyakrabban.

— Ha a nő szeret, megsugja legjobb barátjának, ha szeretik, megmondja mindenkinek.

— A leány ott szerez férjet ahol, talál, szeretőt válogat.

— A nő kifejezi szerelmét egy pillantással, a férfi száz szóval sem tudja.

— A nő mindig kevesebbet vall be, mint a menyit érez, a férfi rendszeren kétszer annyit.

— Szerelmes nő az egész világ di-ze.

— Sok nő azért nem akad az „igazira“, mert nincs türelme a várakozásra.

— Aki gyűlöl, egyedül a lónak érzi magát, a ki szeret, azt hiszi minden sziv az övé.

— A: ideált elvesztjük, ha megtaláljuk.

— A féltékenység kétség a saját előnyeinkben.

— A nőnek elég, ha szeret, hogy leleplezze szellemi tehetségeinek hiányát.

— Ha a nő nemet mond, ez annyit tesz, hogy gondolkozási időt kér.

— A szerelem vak, a szenvedély csodákat lát.

— Az ok nélkül való szerelem tart legtovább, mert nem vizsgálhatjuk indokait.

— A mit az ő-szes nők vétkeztek ellened, egyetlenegy is jóváteheti a mint hogy egyetlenegy el is ronthatja azt a jót, a mit valamenyi tett veled.

— Legnehezebb azt a nőt legyőzni, ki nem védekezik.

— A nők szivedhez szólnak, ha el akarják csavarni fejedet.

— A nő, ki több szerető közül válogat, nem szerelmezt, csupán kegyet osztogat.

— Mi a szerelem? A kik nem szeretnek, nem tudják s a kik szeretnek, csak egymásnak sottogják.

CSARNOK.

Nihil.

(Sz. G.) Ha gondolatod eltéved a mindenségek sok meglevő, tagadhatatlanul létező, magad körül tapasztalt dolgainak vizsgálásában és megbírálásában, lehetetlen, hogy eszedbe ne jusson az, a mi mindezek után következik, a mindenség után a semmi, a kosmos után a nihil, az a rettenetes fogalom, a mely olyan ijesztően, olyan elcsüggesztően nehezedik a gondolkozó, érző ember agyára s szívére.

Semmivé lettünk mindnyájan. Ez a megczafolhatatlan igazság az, a mely ott van mindig a háttérben, valahányszor büszke lélekkel, fennhéjázón törzs a dicsőség, a nagyság felé, s a „mem-nto mori“ még eulyosabbá, keserűbbé teszi bánatod és szenvedésedet, ha a sors csapásai alatt kishitűvé, kételkedővé csüggetteggé lettél.

Milyen sötétnek, milyen sivárnak kell annak az embernek lennie, a ki a „nihil“-t, ezt a rettenetes fogalmat tartja legjobbnak, legszelbnekn, s minden üdv, minden boldogulás legfőbb forrásának!

Mennyi szenvedést, gyötrelmet, megaláztatást kellett átélnie annak, a ki — csak egy mást, elnyomóját, zsarnokát megsemmisíthesse, kész a saját életét is feláldozni.

A nihilismusk legfőbb oka — ha a dolgot alapszabályban vizsgáljuk — nem más, mint maga a nihil.

Meglehet, hogy ez az állítás, így elolvasva, badarságnak tetszik, pedig nem az. Mert a nihilismusra is csak azért vágyik valaki, mert nincsen valami olyanja, a mi más boldogabb halandónak megvan.

Ezt a mást kell tehát megsemmisítenie, hogy magáévá tehesse azt a valamit, a mi nélkül élete nem élet, hanem nyomorult tengődés, vergődés.

Minden emberi lénynek első és legdrágább kincse: a s z a b a d s á g. A kitől ezt elvették, az nyomorultabb az igavonó állatnál, a mely legalább nincs tudtában annak a megszégyenítő helyzetnek, a melybe jutott.

A népnek, ép úgy mint az egyes egyének szabad-ágának megóvása természetesen más, nemcsak lelki, hanem testi, anyagi hátrányokkal is van összekötöttségben; így a rabszolgaságban sanyló nép nem rendelkezhetik szabadon anyagi erejével, nem fordíthatván azt nemzeti céljainak előmozdítására; s így a szabadságban levő ember nem adhatja meg testének azt a szükséges ápolást, a melyre annak szüksége volna.

S mikor ezek az állapotok a türethetlenségig jutottak, ime jelentkezik a nihilizmus

eszméje. Az a lengyel, akinek elvették nemzetiségét, el szabadságát, a kinek meggyalázták hazáját, s az az orosz, akinek elvették vagyonát, a kit Szibéria ölbányáiban dolgoztattak, — egyesül a borzasztó célra: megsemmisíteni mindennek okozót; meg az államot, a melynek kötelékében élnek, meg az uralkodót, s készek meghalni a kinnpadon, készek a legkegyetlenebb büntetéseket is elkövetni, csak hogy a magasztos dicső célt: a szent szabadságot kivihassák.

Hát nem a legnagyobb paradox ez a világon?

Legújabbán divatba jött a szocializmus eszméjének és lényegének gyakori emlegetése és bírálata. A szocializmus a nihilizmusnak egyik fattyu-hajtása. Ez az állítás ismét merésznek látszik első tekintetre. De hát az az ember, ki szent célért küzd, olyanért, mint például: a népszabadság — még ha a törvény és népjog által meg nem engedett, sőt tiltott és elítélt eszközöket használ is, mindig több elnézést, (hogy ne mondjuk: elismerést) érdemel, mint az, a ki másnak a vagyonára tör, s a mije nincs neki, nem becsületes munkával, hanem elsajátítás, vagy épen: néplázítás, forradalom által kívánja elérni. Igaz, hogy a vagyoni állapotok nagyon aggasztók Európaszerte, mert a középosztály tagjainak száma folyton csökken és ugyászólva két csoportra osztható fel a népesség: a gazdagokra, és szegényekre — de azért a socialistikus eszméknek létjogosultságát s neki be nem bizonyíthatja, mert a munka becsét még mindig ismeri és méltányolja az emberiség.

Különben is, ha valaki véghez tudná vinni a vagyonfelosztás sisyphusi munkáját, már holnap ismét meg volna zavarva az egyensúly; az egyik ugyanis eltékozolná a maga részét, a mit a másik magához kaparitana.

Az emberöltők egymást követik, az ez-mék, a célok is, a melyekért küzdenek. A vallásos forrongásokat a nemzeti harczok követték: s a közel jövőben a szocializmus fog nagy szerepet játszani.

Az idők változnak, és mi is változunk velük, de egy, a nihil fogalma, örökre megmarad kifürkészhetetlen, elrettentő titoknak, a mely hervadásokor, levélhullásokor ölmönnylyal nehezedik lelkünkre s a kétségbeesés napjában rémképekkel tölti el azoknak lelkét, a kiket nem vigasztal, nem emel fel — a hit.

Debreczeni Városi színház.

Idénybérlet 44. szám. II. Kis bérlet 4. szám
Páros. Páros.

Ma Szombaton 1892. November hó 19-én
bérlet folyamban:

Csiky Gergely halála évfordulójának emlékére:

A PROLETÁROK.

Színmű.

Holnap Vasárnap 1892. November hó 20-án
bérlet folyamban:

A paraszt kisasszony.

Népszínmű 3 felvonásban.

Színházi műsor.

Hétfőn: Tiszt urak a zárdában operette.
Kedden: A megboldogult, francia vigjáték.

Szerdán: Agglegények, francia vigjáték.
Csütörtökön: A szitakötő, francia operette.

Pénteken: leszállított árral Paraszt tromf népszínmű.

Szombaton: A király mulat, Hugó drámája itt elször.

Vasárnap: Liliomfi, bohózat.

Amerikai fogász — mint assistens
segédkezésével kapocs-lemez
nélküli műfogak és rugany
nélküli fémlemezű
fogsorok. Tartós
ciment-, ezüst- és
aranyplombok.

Operatiók
teljes érzéstelenítéssel

Univ. med. **Dr. Tihanyi Samuel**

fogorvosi műterme

Debreczen. N. Várad-utca 2084. sz. I. e.

Díszok'ével
Zágráb.

1891.

Arany érem
Temesvár.

Kwizda

Restitutions-
fluid ja.

(Üdülő vedv.)

Mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára o. é. 1 frt 40 kr

30 év óta az udvari istállóknak, a katonai és
uri nagyobb istállóknak használatban van, erő-
sítésül nagy fáradoalmak előtt és után az
erő visszanyerése céljából, ficzomodások
megbicsaklások, idegmerevségeknel stb. Ki-
váló dolgokra képesíti a lovakat training-nél

Tessék a főnti védőjegyre figyelni és határozottan
Kwida Restitutions fluid-jét tessék kérni. — Kap-
ható minden gyógyszerárban és gyógyáru üzletben.

Főraktár: Franz Joh. Kwizda cs és kir.
udvari szállító kerületi gyógyszerárban
Korneuburg. (1.)

GYERMEK JATEKOK.

Felhívom a n. é. közönség be-
cses figyelmét

megnagyobbított raktáram

megtekintésére, a hol nemcsak a
legmagasabb, de a legszerényebb
igényeknek is nagy választéku

alkalmi

ajándék tárgyak

vannak készletben

legjutányosabb árak mellett.

Kiváló tisztelettel

Szent-Királyi Tivadar.

UJDONSÁGOK

Eladó

2700
métermázsa ó-tengeri

egészben vagy részletenként.

Értekezhetni:

SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.

6841.

1892.

Hirdetmény.

A város régi téglavetőjében a f. 1892.
év folyamán égetett épületi téglá ezrének
ára 10 frtról 8 frtra azaz nyolcz forintra
szállítván le, erről a város közönsége
azzal értesítettik, hogy utalványok téglára
a hivatalos órák alatt a házipénztárnál
válthatók.

Debreczen, 1892. november 14.

A városi tanács.

A fogak észszerű ápolására kitünő
készítmény

Salvator
Glycerin
Zahn-Creme

diszes tokban darabonként 30 kr. gyógy-
szertárakban, illatszertárakban; vala-
mint a Salvator-Steirin-gyertyák elárúaitási
helyén.

Iroda: „Salvator“, Bécs I., Heidenschuss I.

6896.

1892 tkv.

Arverési hirdetményi ki- vonat.

A Debreczeni kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy
Sajo György végrehajthatónak Tamás István
és neje végrehajtást szenvedő elleni 271 ft
58 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti
végrehajtási ügyében a debreczeni kir.
törvényszék (a debreczeni kir. járásbíró-
ság) területén lévő, Debreczen határában
fekvő Debreczen pusztá Halápi 50 sz.
tjkvben A + 569, 570. hrsza. foglalt in-
gatlanokra az 1318 frtban ezennel meg-
állapított kikiáltási árban elrendelte, és
hogy a fennebb megjelölt ingatlan az
1892. évi december hó 6-ik
napján délután 3 órakor a deb-
reczeni kir. tszék mint telekkönyvi ha-
tóság árverési termében megtartandó nyil-
vános árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók taroznak az
ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 131
frt 80 krt, készpénzben, vagy az 1881:
LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammas
számított és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképel
értékpapírban a kiküldött kezéhez leten-
ni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiálított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1892. évi szept.
hó 12 ik napján.

A Debreczeni kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Rottler

kir. tszéki bíró.

Sarg egészségügyi hatóságilag megvizsgált

KALODONT (A fogak szépsége) elösmert nélkülözhetlen fogtisztítószer

KALODONT mint jó aromájú üdítő s utazás közben igen czélszerű.

KALODONT a bel- és külföldön legjobb sikerrel van bevezetve.

KALODONT Könnyed csomagolása, tisztasága használat közben és olcsósága miatt az udvarnál mint az arisztokratianál mint szintén a polgár házáknál is található.

KALODONT Kapható minden gyógyszerertárban, illatszerekészítésben stb.

Legjobb óvszer ragályok ellen.

Elismerések a legmagasabb körökből minden egyes darab mellé tételnek.

35 kr.

Kaszanyifsky Endre
előbb
Kuhinka István K.
üveg, porcellán lámpa és háztartási cikkek raktára.

DEBRECZENBEN,

ajánlja pontos kiszolgálat és gyár-árak mellett, az **őszi és téli idényre** újonnan érkezett és nagy választékkal berendezett **DITMÁR-és Brünner-féle** a legjobbnak elösmert gyártmányu **szalon, függő és asztali** petroleum lámpáit s minden hozzátartozó cikkek nagy raktárát és a most legújabb találmányú úgynevezett **csoda lámpákat,** melyek rendkívüli olcsóság és takarékosági szerkezetükkel fogva a legnagyobb kerettségnek örvendenek.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Tölsner Adolf
Billiárd-gyára
Bécs, V. Rampersdorfergassa No. 7.

ajánlja cs. és k. kizárólag szabad.

fordíthatlan billiárdjai

márvány lappal ellátva és elvállal egész kávéházi berendezéseket mindenféle módozatban, részletfizetésre is.

Atjászott billiárdok bábra vagy carambolra új szerkezettel 100 frttól feljebb. — Árjegyzékek kívánatra ingyen.

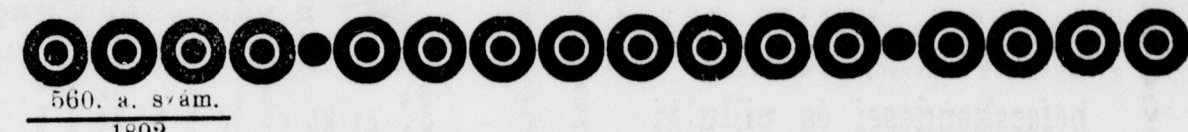
GYENES LAJOS
Debreczen, főter, városház épület.

Ajánlja az őszi idényre:
Női ruha szöveteket és diszeket,
Divatos fekete kelméket,
Jó mosó velezeket
Hauschild kötő pamutot,
Jäger kötő gyapjút,
Jó szabású fűzőt (Mieder)
Himalay, berliner kendőket és Escharpokat,
Férfi fehérneműket, nyakkendőket és Esernyőket.

Jaegar alsó ing és nadrágokat,
Sirkoszoruk 55 krajczrától feljebb.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Női ruhák elkészíttetését olvállalom.

560. a. szám.
1892.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal területén lévő debreczen-fehértemplomi állami közuton 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. években eszközendő kavics szállítás biztosítása végett a folyó 1892 évi december hó 7-ik napján a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett állam építészeti hivatal helyiségében, zárt írásbeli ajánlatok útján újabb versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlített államépítészeti hivatalhoz címelve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtti 10 óráig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok 5 pecséttel zárt borítékán a címzésen felül világosan kiirandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimutatói minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi Miniszter Ur Ő nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kömintától eltérő anyagot kívánna szállítani, — ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni s egyuttal a felosztási kimutató 7. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi miniszter Ur Ő nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyujtott ajánlatok vissza nem vonhatók, s mindegyik ajánlattevő, ajánlatának beadásától számított nyolca hétig kötelezettségben marad.

Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetn nem fognak. Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutató, szabályszerű bélyeggel látaudó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatóban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitennie.

A bánatpénznek az állampénztárba, vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozat hozatala után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadatás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi Miniszter Ur Ő nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutató és köminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehető, illetve megtekinthetők.

Debreczen, 1892. évi november hó 14-én.

Hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke
Sándor Kálmán
kir. főmérnök.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy helyben a régi gőzfűtő telepen, a közraktárak közvetlen szomszédságában egy dusan felszerelt

Tüzifa nagy raktárt

létesítettem, hol mindennemű **tűzanyagok** a legjobb minőségben és legolcsóbb napi árak mellett minden alkalommal kaphatók.

T vevőim kényelmére **KAUFMANN TESTVÉREK** fűszerüzletében is (piaczi ipar és kereskedelmi bank palotában) vétetnek fel megrendelések szíveskedéssel és díjmentesen.

Vállalatomat a t. közönség szíves pártfogásába ajánlva, pontos és figyelmes kiszolgálásról kezeskedem.

Mától kezdve azon **bikfát**, melyet eddig 13 frtért számláztam, ezentul 12 frtért adom.

Gyors és biztos szállítás kedvéért, saját szállító kocsimat boocsátom t. vevőim rendelkezésére.

Kellő tisztelettel

FELDMANN GYULA,

Öreg és fiatal uraknak legjobb pótlék a copaiva kupok, Sautalgyöngyök és minden más gyógyszerek főtörzsorvos dr. Müller

befecskendései és pillulái

orvosi előírás szerint készítve és orvosok által mint legjobb sikerű és kipróbált szernek ajánlva minden (katarrhus, kifolyás) gonorrhoe, kitűnő és gyors eredménynyel. Idült bajoknál és annak következményeinél is. Hatás gyakran már néhány nap alatt. Ara I. sz. ujon keletkezett bajokhoz 1 frt. 60 kr. Pontos orvosi utasítással a II. sz. ára idült bajokhoz 2 frt 25 kr. postán 25 krral több csomagolásért. Egyedüli főraktár és készítési raktár: St. George-Apotheke, Wien, V. Wimmergasse Nr. 33, hova a levélbéli megrendelések is intézendők.

Jakobovits és Gerstner

szénraktárában

DEBRECZEN.

Raktár: főpiacz, a főtörzsde és Tamássy K. ur gyógyszerháza közt.

Bármily kályha fűtésére kitűnően alkalmas

Köszén 1 m. mázsa . . . 95 kr.

Salonszén 1 m. mázsa . 1 frt 44 kr.

Poros (Louisenglück) szén

a legjutányosabb áron.

Faszén rostált, darabos

zsákok és csomagokban.

Nagyobb vételeknél megfelelő engedmény.

Megrendelések

ingyen házhoz szállítva.

Raktár főpiacz 2145. sz. a főtörzsde

mellett

A telefon hálózatba való

belépés megkönnyítése végett

rövid időre is

lehet előfizetni.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

A TELEFON

KÖZPONTI IRODÁBAN

Czepléd-utcán 31. szám alatt.

Minden köhögés

ugymint a légső, a garat és a tüdő minden katarrhus megbetegedése, továbbá légzési nehézségek, szűkmellűség, asthma, elnyálkásodás, számarhurut és görcsös köhögés, a nyakbani csiklandozás, kezdő **mellbaj** leggyorsabban gyógyíttatik a számos év óta kitűnőnek bizonyult és orvosok által is rendelt: **St.-Georgs-tea** (1 csomag 50 kr.) és **St.-Georgs-katarrhporok** (1 doboz 50 kr.) szer által melyhez orvosi utasítás is csatoltatik. Eredmény már pár nap alatt mutatkozik. Két csomagnál kevesebb nem küldetik. Csomagolás és szállító levéért 20 kr. Minden megrendelés

St.-Georgs-Apotheke Wien

V. Wimmergasse 33. intézendő.

MEGHIVÁS

az „István“ gőzmalom társulatnak
1892. évi November hó 27-én

délelőtt 10 órakor

a városháza nagy tanács termében tartandó

Rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

A társulati alapszabályok módosítása.

Miután a f. hó 6-án megtartott közgyűlés egy újabb közgyűlés összehívását határozta el, s az érvényben lévő alapszabályok 20 §-a értelmében a most összehívott rendkívüli közgyűlés pedig csak akkor lesz határozatképes, ha a részvények $\frac{1}{5}$ -része, 40 részvényes jelenlétében képviselve leendő: felkéretnek a t. részvényesek, hogy minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

Felhívtnak egyuttal azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 29-ik cikke értelmében — folyó évi november 25. és 26-án, délelőtt 10—12 óráig, délután 2—4 óráig a társulat Kossuth (Czepléd) utcai irodájában átvenni ne terheltessenek.

Debreczen, 1892. November 8-án.

Az igazgatóság.

SZŐNYEGEK,

függönyök,

ágy- és asztal-terítő

butorszövetek, viaszkos vásznak

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.

Dr. Fráter Imre

= gyermekorvos =
lakik. Nagyvárad-utca 2122.

Rendel: a napnak bármely órájában.

Tényleg tiszta borkivonat!

Kapható csakis legfinomabb fűszer és esemege-üzletekben, czukrázdákban, gyógyfi-kereskedésekben és gyógyszerárakban.

Kiadó lakás.

Nagy lakás a főter és hatvanutca sarkán a volt kereskedelmi akadémia helyiség, rögtön

kiadandó.

Felvilágosítást ad

Tóth Gyula

vaskereskedő cég.

December 1-től NAGY KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS. Külön teremben.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nagy raktáru

női és férfi divatüzletünk

mellé egy a legmagasabb igényeknek is megfelelő, legújabb divatu, igen szép mintákkal dusan ellátott
első debreczeni

előnyomda és rajzműintézet

teljesen berendeztünk, a hol a legszebb rajzokkal szolgálhatunk.

Külön rajz utáni megrendeléseket szintén elvállalunk.

Ujlag ajánljuk **női divat-, rövid-, szövött- és bélés,** továbbá **csipke- és paszomány-áruinkat,** valamint **férfi-, női- és gyermek-fehérműveket, chiffon-, vászon- és kanavészek,** saját készítményű **rajzolt, megkezdett és himzett kézimunkákat, czipke- és szövet-függönyöket,** valamint mindenféle kézimunkához szükségesítő kellékeket.

Minden czikk a megjegyzett szabott olesó áron adatik el.

Egyedüli gyári raktárt tartunk helyben a hírneves

Bedronek-féle mellszobrokból.

Árjegyzéket kívánatra bórmentve küldünk.

Sok évi tapasztalatok a fővárosi elsőrangú előkelő üzletekben lehetővé tették új vállalatunknál, hogy különösen a t. hölgyközönség nagymérvben fokozódott igényeihez képest rendezzük be üzletünket a bátran mondjuk, hogy sem áru, sem ár tekintetében más helybeli cégek velünk nem versenyezhetnek. Csak egy próba meggyőződött mindenkit állításunk valódiságáról. Magunkat ajánlvá, vagyunk teljes tisztelettel

STEINER es WITTMANN

főpiacz, Miskolczyné urnő házában, a vármegyeház mellett, a Frohnerrel szemben.

December 1-től NAGY KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS. Külön teremben.

8815.
1892.

Árlejtési hirdetes.

Debreczen sz. kir. város által előállítandó gyalogsági laktanya építési munkáinak felvállalására írásbeli zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

Ezen építés munkái következő összegekkel vannak előirányozva:

1. Föld és kőműves munka	—	—	182,262	frt	59	kr.
2. Kőfaragó munka	—	—	10,368	"	88	"
3. Ács munka	—	—	31,712	"	32	"
4. Fa, cement, tető készítése	—	—	4,516	"	02	"
5. Vasgerenda és öntött vasneműek szállítása	—	—	27,673	"	21	"
6. Falkötő vasak szállítása	—	—	3,456	"	—	"
7. Bádogos munka	—	—	19,326	"	85	"
8. Cement és beton munka	—	—	19,220	"	02	"
9. Padozat munka	—	—	13,611	"	82	"
10. Asztalos munka	—	—	17,046	"	95	"
11. Lakatos munka	—	—	17,455	"	82	"
12. Mázoló és szobafestő munka	—	—	6,424	"	68	"
13. Üveges munka	—	—	4,960	"	70	"
14. Kályhák szállítása	—	—	8,279	"	80	"
			366,318	frt	66	kr.

A fent elősorolt munkák akár együttesen, akár munka nemenként külön-külön esetleg átalány összeg mellett adatnak ki.

Bánat pénzül a felvállalni szándékolt munkának 5% ja akár készpénzben, akár óvadékképes érték papirokban a **folyó évi december hó 19-ik napjának délutáni 5 órájáig** a város házipénztárába teendő le, a zárt ajánlatok pedig, ugyanazonnap délutáni 6 órájáig a polgármesteri hivatalhoz adandók be, mely utóbbiak másnap **december 20-án d. e. 10 órakor** a városház nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Az ajánlat boritékára kiírandó a munka nem, melyre az ajánlat vonatkozik és az ajánlatban határozottan kijelentendő, hogy az ajánlattevő a felvételeket ismeri és azokat elfogadja.

Az építési tervek, költségszámítások és vállalati feltételek a város mérnöki hivatalában megtekinthetők, esetleg utóbbiak a mérnöki hivatalban átvehetők és kívánatra meg ildetnek.

Elkészve vagy a kellő bánatpénz letétele nélkül beadott, továbbá távirati és oly ajánlatok melyekben ketséget ébreszthető kifejezések fordulnak elő figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött ajánlatok közül tetszés szerint választhasson, esetleg a körülmények szerint új pályázatot hirdessen, vagy a munkák biztosításairól más módon intézkedhessék.

Debreczen, 1892. november hó 10-én.

A városi tanács.

Jutányos, szabott áron
kaphatók

Szabó Lajos fiai

üzégnél:

Divatos női ruhaszövetek,
francia flanelk, Kasán. Moldon,
legújabb ruhadiszek,

fekete divatkelmék,
szines és fekete selymek,

mosd velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek ruhácskák és felöltők

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok
téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztókban
takarók és lópokrócokban.

A helybeli piacon több ízben előfordult végeladásokkal szemben,
nehogy t. vevőink ezáltal befolyásolva legyenek — elhatároztuk, hogy
az ugyis túlhalmozott raktárunkon levő árucikkeink nagyrészét

hatóságilag engedélyezett

végeladásra

bocsássuk.

Tudatjuk tehát a n. é. közönséggel, hogy a mai naptól kezdve a
raktárunkon levő

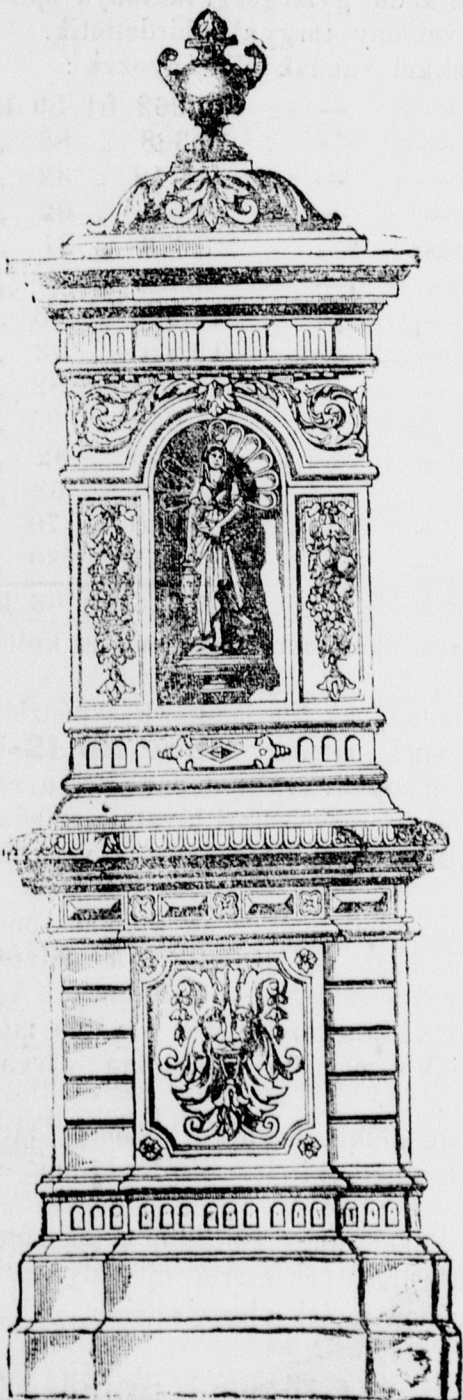
**Ruhakelméket, Flanelleket,
Barchenteket (velez),
Cretonokat, Atlas satineket
Batisztokat,
Tricot-derekakat,**

**Szőnyegetek,
Ágy és asztal-terítőket,
Jotta és szövet
függönyöket, valamint
Férfi gyapju szöveteket,**

gyári áron alól

árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Budweszi, porcellán és majolika

KÁLYHÁK és KANDALÓK,

minőségért és fűtőképeségért **jótállva.**

Friedlandi szabályozható és

Meidingi rendszerű vaskályhák.

Magyarhoni vaskályhák

fa kőszén és coaksz fűtőre.

Világító és elektra kályhák.

„PANNONIA“

Tengeri morzsoló-gép

meglepő munkaképességgel darabja 180.

A téli évadra legnagyobb

KORCSOLYA raktár

minden rendszerben.

Képes árlapok ingyen és bérmentve.

Legjutányosabb beszerzési forrás

TOTH GYULA

vasnagykereskedő, DEBRECZEN, városháza sarkán.

Legnagyobb raktár.